

d'ANTWOORT

Van de

27

STATEN GENERAEL
der Vereenigde Nederlandſche
Provintien,

Geert Willem G. Seland - Charles II King

Op de

DECLARATIE
van Oorlogh

Des

KONINGS
van Groot Britannien.

Gemeen gemaekt door order van de Staten.

De Staten Generaal der Vereenigde Nederlandtsche Provintien, allen den genen die desen sullen sien ofte hooren lesen, Saluyt.

DE hope die Wy tot noch toe hebben gehad, dat onse geduurige betrachtungen van Vrede metter tijt beter succes souden bekomen hebben, en dat de gereitereerde instantien van de *Prins van Orangien*, de konsten en listigheden tegen Ons gebruyckt, te boven mochten komen, hebben ons tot noch toe wederhouden, om eerder een Antwoort op sijn Majesteit van Groot Britanniens Declaratie van Oorlog uyt te geven: als willende geensins den haat vermeerderen, ofte voor de gantsche Werelt doen blycken, hoe seer soo een groote Koning misleydt is, met in sijnen Naam uyt te geven een Manifest, in het welcke de Waarheyd mislt is waargenomen, en doorgaans vervult met saken die niet meriteren datse zoodanig een doorluchtige Naam in 't voorhoofd dragen.

Edoch, nadien all' ons poogen en arbeydt, soo wel als die van de *Prins van Orangien*, vruchteloos zijn afgeloopen, en dat onse seer ernstige Versoeck-beden met smaatheyd niet alleen verworpen zijn geweest, maer daer-en-boven voor Injurien aengesien, blyckende aen d'exceptien, genomen op den respectiven Brief, die Wy aan sijn gemelde Majesteit hadden geschreven: Soo is 't dat de forge, die Wy gehouden zijn te dragen voor onse Eere, en all' het gene wy onse Onderdanen schuldigh zijn, ons geen verlof en geeft, om de ontdeckinge onser onschuld langer uyt te stellen, en aangantsch *Europa* bekent te maecten de rechtvaardigheyd onser Waepenen; die Wy t'allen tijden bereydt willigh zijn neder te leggen, soo drae als het gewelt onser Vyanden sal ophouden: gelijk Wy deselve sonder een onvermijdelijcke nootwendigheyd niet en hebben opgenomen.

Doch eer Wy vorder gaen, oordeelen Wy het noodig te versoecken, dat sijn Majesteit van Groot Britanniën volkomenlijk vertrouwe, dat Onse meeninge niet en is sijn Koninklijke Persoon offensie te geven, welke Wy alle bedenkelicke respect altijt hebben toegedragen, en altijt sullen dragen; hoewel dat de kracht der waarheyd ons constringeert te disavoueren het meestendeel van 't geen sijne Ministers hem wijs gemaakt hebben t'avoueren.

Wy versoecken oock, dat alle de gene die van *d'Engelsche Natie* zijn, wien dit Geschrift ter handt mocht komen, het selve met een onpartijdigh gemoedt lesen, en daar in slechts d'enckle waarheyd beoogen, sonder t'aenmercken datse van Vyanden komt: nademaal Ons die benaminge seer tegens de hert skoor, en dat wy geen saeck soo ernstelijck begeren, dan Ons selven wederom vereenigt te sien met een Natie, waar aan wy door den H. Bandt van eenerley Religie geschakelt zijn; behalven een gesamentlick Interest aan verscheyden andere oplichten.

Engelsche Declaratie.

WY zijn altijt geinclineert geweest tot de gemeene rust van 't Christendom, en soo sorgvuldigh geweest om geen Koningrijcken of Staten

d'Antwoort.

ONSE meeninge en is noit geweest om de vreedsaeme en genereuse intentien van den Koning van Engelandt in twijffel te trekken; en wy houden ons genoeg verzekert dat alle mis-verstandt die tusschen Ons is geweest sedert sijne herstellinge, slechts uyt de aanradingen van qualijk-

te invaderen, dat wy haepen de Werelt ons dat recht doen sal om te gelooven, dat het niet is dan een onuermydelijcke necessiteyt, die ons constringeert tot de resolutie om de Wapenen op te nemen.

Immediatelijck 't eerste werck dat wy ondernamen op onse restauratie tot de Kroon, was om Vrede te stabileren, en vast te stellen een goede correspondentie tusschen Ons en onse Na-buuren. In 't particulier was Onse forge, met de Staten Generael van de Vereenighde Nederlanden een vaste Vrede te sluyten, op sulcke bilicken conditien die voorseektr niet gebroocken souden zijn geweest, indien eenige Obligatie daer konde gebouden hebben binnen de limten van vriendschap en gerechtigheyt.

Dit Verbondt wierdt aen Onse zijde inviolable gemainteneers, maer in 't Jaer, 1664. wierden Wy opgeweekt door de klachten van onse Onderdanen, en de eenparigblijcke stemme van beyde de Huysen des Parlaments; bevindende dat het ydel was de prosperiteyt van ons Koningrijk voort te setten door vreedsame middelen, terwijl onse Onderdanen geduurigh onderworpen waren de injurien en oppressien van dien Staet buyten Landts.

Dien gebeelen Sommer wiert door-gebrachs met Negotiatien en devoiren aen Onse zijde,

geaffectioneerde Persoonen is gesprooten; maar alsoo, voor soo veel belanght de Persoon van Sijn Majesteit, (welcke wy niet tegen spreken) sy daar verftheyden ongefondeerde beschuldigen by-voegden, welcke op Ons selven lagen, soo sal een korte en sincere reden-gevinge van het gedenckwaardigste, voorgevallen voor de handeling tot Breda, genoegzaam toonen, wie van beyde Partyen getracht heeft een goede correspondentie t'onderhouden, en wie de Vrede met de meeste oprechtigheyt en yver heeft behertight.

Toen Sijn Majesteit van Groot Britannien miraculeuslijck door sijne Onderdanen wederom geroepen wiert tot het Gouvernement sijner Koninckrijcken, heeft het hem gelieft een van onse Steden te verkiesen, tot ontfanginge der Gedeputeerden, hem toegesonden: en bleef ons by tot dat alles tot sijner overvoeringe vervaardight wiert; gedurende de voornoemde tijt hebben Wy getracht alle mooghlijcke bewijfen van ons respect aan sijn Persoon te toonen, en van onse vierige begeerte om sijn vriendschap te bekomen, en ongeschonden t'onderhouden. En al wat wy tot dien eynde deden, wierdt van sijn Majesteit soo in danck aangenomen, en liet sich soo verre voorstaan van d'oprechtigheit onser intentien, dattet hem geliefde deselve vry hooger t'erkennen, dan wy waren verwachtende, en verseekerde Ons met de meest obligerende expressien, dat Hy gesint was ernstelijck begeerde, met onsen Staat in een nauwer Alliantie te treden, dan eenige van zijne Predecesseurs hadden gedaan; en dat hy verhoopte, dat sijne restauratie ofte herstellinge d'Inwoonderen van onse Provintien niet min voordeeligh sou zijn dan sijn Onderdanen, en dat sy de vruchten daar van met eenparige vernoeghtheyt souden smaaken: Hier by voegende, dat hy niet sonder jalousie mocht sien, dat wy de vriendschap oft Alliantie van eenigh ander Prins ofte Koningh boven de sijne souden prefereren. Verscheyden algemeene voorlagen en ontwerpen van Tractaten wierden selfs op dien tijt gedaen: waar na wy een solemneel Ambassade-schap zonden, tot voltrekkinge van het gene alreede was voorgesteld, en om aan onser zijde aan te bieden al wat redelijck en doenlick was; Maar onse Ambassadeurs en waren daar soo haest niet gekomen, of sy wierden een groote veranderinge in 't gemoedt en inclination van Sijn

Ma-

Haer te brengen tot redelijke conditien; welke, niet afstaende als Ons d'wilt, heeft op het laetst onmogelyk; want hoe meerder Wy Haer gevolgden met vriendelycke propositien, te obstinaer sy Haer toonden om met ons te acorderen.

Hier op volgde den Oorlogh in den Jare 1665, welke duurde tot den Jare 1667, in alle welke tijds onse Vistien en haer verliesen Haer genoegsaem behoorden gedachtigh te maken in 't soekende haer Verbonds oprechtelyk te onderhouden: maer in plaetse van dat, de Vrede was soo dra niet gemaect, of Sy keerden haer (volgens Haer gewoonlycke manier) tot het breeken van de Vrede-artijckelen, en Onse Negocie de voets dwers te setten.

Eyndelyck alle die swarigheden te boven gekomen zijnde, en aan den Koningh van Groot Brittanien soo klaere bewijfen gegeven hebbende, hoe sonderling sijn vrientchap by Ons geacht wiert, dachten wy hier mede geleydt te hebben het fondament van een vaste en bestendige Vrede, en hoopten dat d'Engelsche Ministers aan haar zijde daar toe souden hebben gecontribueert, gelijk wy aan onse kant deden, tot het uytblusschen van de minste voncken van tweedracht; Maar het Tractaat en was soo haest niet gesloten, of sy begoften zekere pretentien te vernieuwen en op de baan te brengen, welke in 't gros volgens het Tractaat wel gericht, maar niet volkomen geëyndigt waren: en terwijl dat d'Ambassadeur *Downing* in den Hage veel gerucht maakte van zekere weynige ongefondeerde pretentien van sommige particuliere Koopluyden, zonden sy een Vloot Schepen, om verscheyden Plaatsen, Ons toebehoorende, op de Kust van *Guinea*, en van alle de *Nieuwe Nederlanden* in te nemen, en dat in 't midden van een gestabilieerde Vrede, sonder voorgaande verklaringe van Oorlogh, en eenige weygeringe van Onser zijde van hun satisfactie te geven op de minste klachte die sy gedaan hadden; en naderhandt arresteerden sy alle onse Koopvaardy-schepen die langs hare Kust zeylden.

Dese excessen wierden met een Declaratie van Oorlogh achtervolgt, geduurende welke

Majesteit gewaar, en merckten dat eenige qualijckgeaffectioneerde Persoonen Ons by Hem verdacht hadden gemaect, sedert sijn vertreck uyt den Haeg; soo dat, in plaats van d'Alliantie door hem selven ons voorgedragen, te sluyten, Hy tegen Ons met andere Princen begoft t'samen te spannen; en in 't particulier, hoewel dat d'Oorlogh die wy met *Portugael* hadden, seer rechtmaetigh was, en genoeghsaam te verdedigen, niet-te-min heeft hy opentlijck ons gedreyght in rupture met Ons te willen treden, so wy door Wapenen langer sochten de vergoedinge van het ongelijk, Ons van die Kroon aangedaan.

Ondertusschen hebben onse Ambassadeurs instantelijck aengehouden, en met alle moogelijcke middelen gedrongen op het sluyten van een naeuwer Alliantie met de Kroon van Engelandt: doch na verscheyden tegenwerpselen en swarigheden, by dat Hoff gemoveert op d'Artijckelen die onse Ambassadeurs hadden voorgestelt, in conformiteyt van de gedane voorslagh, terwijl Sijn Majesteit noch in den Haagh was, hebben de Gecommitteerde, met dewelcke sy handelden, haar eyndlijck, na meer als een Jaar uytstel, haar aangeboden het Tractaat, met *Cromwel* in 't Jaar 1654. geslotten; en dit Tractaat en konde oock niet geratificeert worden dan met groote swarigheyt en moeyte, en met byvoeginge van verscheyden Poincten, die het selve disavantageuser voor Ons maakten dan het Tractaat sels van 't Jaar 1654.

welcke wy met waarheydt mogen seggen, dat wy noit geweygert hebben te luyfteren na voorflaghen van Vrede, Ons door Princen en Staten ofte door eenige andere Perfoonen daar in niet geconcerneert voorgedragen; Maar in het tegendeel hebben wy geen geleghentheyt laten voorby glyen van sels voorflaghen tot Vrede te doen, op de minste flickeringe van hope van te sullen succederen: hebbende tot dien eynde onsen Ambassadeur in Engelandt gehouden, gedurende de meeste tijt des Oorloghs, en zedert sijn verreck Sijn Majesteyt van Groot Britannien gestadigh van tijdt tot tijdt aangeboden, sels het *Alternutijf*, waarop de Vrede eyndelijc getroffen wiert, (hier in bestaende, of om te behouden al wat wederzijds gewonnen was, oft om alles aan beyde kanten wederom te geven,) sonder dat wy eenigh voordeel sochten te halen by de conjunctie van *Franchrijck*, die sich toen voor Ons had verklaart.

Dit alles geeft genoegh te kennen, hoe wy aktijt ge-yvert hebben na Vrede; en sels sonder eenigh ander bewijs magh men lichtlijck dencken, dat Wy aktijdz sullen trachten na het gene dat het rechte fondament is van de welvaart onses Lants, alsoo onse Negotie daar op steunt.

Alle de gene wien eenigfins de staat onser affayzen bekent is, kan het niet onbewust zijn, dat een Oorlogh ter Zee, soodanig als dese daar wy nu in geëngageert zijn, van alle klippen het gevaarlijckste is, 't welck wy t'allen tijden met de grootste voorsichtigheyt sullen soecken te schuwen; en dat ons geen ander ding ter Werelt dan d'onvermijdelijcke noot de Wapenen kan doen aanvaerden: in geval sy ons slechts noch soo weynigh voorsichtigheyt en wijsheyt willen oot-vertrouwen, schoon dat sy al niet en wilden erkennen dat wy onse Tractaten houden (gelijck wy met waarheydt mogen seggen dat wy aktijt gedaan hebben) uyt een *maxime* van Conscientie en Eere; en derhalven moeten de bewijsredenen, welcke *Engelandt* allegeert, van dat wy een af keer hebben van Vrede, en geduurigh onse Tractaten breken, een krachtig bewijs en oertuyginge nootsaekelijck met haar sleepen, tot het bewaarheden van een *Paradox*, 't welck soo seer tegens alle gevoel en reden is strijdende. Laet ons dan in order dese gepretendeerde Infractien overwegen, en eens sien hoe verre de t'samen-stellers van het Manifest het doen blijcken, dat wy de Vrede tot Breda geviolert hebben.

ALs by exempel, de Staten waren verobligert, volgens een Artijckel van 't Contract tot Breda geslooten, om Commissarissen aen Ons tot London te zenden, tot reglement van onsen Handel in Oost-Indien: maer sy waren soo verre daer van daen, om sulcks na te komen, dat, doen Hy onse Ambassadeur over-sonden om haer datselvie indachtigh te maken, dat Hy in drie Jaren geen sa-

DE eerste Infractie daar sy van klagen, en die in alle waarschijschijckheyt van seer groot gewicht en consideratie behoort te zijn, alsoofse de voortocht heeft, bestaat uyt 4. besondere tacken, 1. Dat wy volgens het voornoemde Tractaat tot Breda, verplicht waren Gecommitteerden na London te senden, om een reglement te stellen van de Negotie op Oost-Indiën: daar wy in gebreke van zijn gebleven. 2. Dat hier door de Koningh van Groot Britannien genootsaekt wiert een Ambassadeur over te zenden, om Ons van onse belofte t'erinneren. 3. Dat gedaichte Ambassadeur in drie Jaren Jangh in de materiale Poincten geen satisfactie van ons konde bekomen; mochte oock (ten 4.) een surseance van de schade die d'Onderdanen van

factie (tot die Artijkelen)
 inde bekomen, noch oock geen
 reantie van de ongelijcken
 onse Onderdanen in die Ge-
 wisten van Haer ontfingen.

van Sijn hoogh-gedachte Majesteit in die Gewesten qua-
 men te lijden.

Waar op wy niet ongemerckt konnen laeten voorby
 gaan, dat dit in alle waarschijnlijkheyt het eerste Manifest
 in de Werelt is, 't welck met een Articul haren aanvangh
 oit gehadt heeft; waar van ieder deel een loutere suppositie
 en waar in van alle materien *de facto* geallegeert, het minste poinct niet en is begrepen
 met de waarheyt conform; Want (1.) laat het gantsche Tractaat van *Breda* met vlijt ge-
 den en overwogen worden, men sal daar geen Clausule in vinden, waar door Wy met
 gedruckte oft' equivalente termen gehouden waeren Gecommitteerden na *London* te
 den; veel min om iemandt derwaarts te zenden tot reguleringe van den Handel op
Indien, daar in het gantsche Tractaat niet eens van gedacht wort: dies wy Ons moe-
 ven verwonderen over d'achterhalende vrymoedigheyt der gener, dewelcke onder d'oo-
 en van geheel *Europa* een saak in 't licht derven geven en staande houden, die sich selven
 onderleydt; en welcks valsheyt klaar bewesen kan worden, met slechts voort te brengen
 Tractaat selfs, het welcke sy allegeren, en daar sy haar selven op sondeeren. 2. Hoe
 mooghlijck dat de Koning van Groot Britannien aan Ons een Ambassadeur sou sen-
 en, om Ons t'erinneren van 't geen noyt was, en 't welk wy niet en konden belooft heb-
 en, nademaal daar niet eens van gerept is. 3. Wat voor essentiele Poincten konden daar
 moveert geweest zijn op een imaginative Clausule en engagement; en alsoo'er ten dien
 en nergens over geaccordeert was by het Tractaat van *Breda*, wat satisfactie konden
 ons afvorderen? 4. Wy konnen in alle oprechthgheyt en waarheyt affmeren, dat
 de *Oost-Indische Compagnie* sedert de laatste Vrede, den Onderdanen van den *Koningh*
Groot Britannien niet verongelijckt oft' eenig geweldt altoos aangedaan heeft; en met
 en oock, dat sijn Ambassadeur in 't minste daar over aan Ons niet klachtig is gevallen;
 welck hy buyten twijffel sou gedaan hebben, soo hy daar eenighsins reden toe had.
 ar om d'onrechtmatigheyt deser klachte noch naakter aan te wijsen, en op hoe losse
 moeten datse staat, hebben wy van goeder handt verssekering, dat de Gecommitteerden
 d'Engelsche Oost-Indische Compagnie, by het Hoff versocht zijnde, haere *Grava-*
 in te brengen, nevens een Lijst van d'Injurien in *Indien* ontfangen, sedert het Tra-
 tot *Breda*; sy schriftlijck hadden geantwoort, geen altoos ontfangen te hebben.

Doch het geen niet minder achterhaelende is dan al het voorgaande, is; dat sy ons te
 leggen de violeringe van het *Bredaasche* Tractaat, ten opzicht van den Handel op
Indien, daar in het selve geen gewagh van is, in plaats van ons, om het gene wy ten
 aansen gedaan hebben, te bedancken, sonder daar aan door eenigh Tractaat gehouden
 sijn: en om den Koning en de gantsche Natie slechts te laten sien, tot hoe hoogen prijs
 genegen waren hun vriendschap te koopen en te cultiveren. Om kortte gaan, soo
 met de saeck geschapen:

De Vrede daar van gehandelt wiert tot *Breda*, seer begeert zijnde van de meeste in
ops, en de tijt te kort zijnde, om tusschen Engelandt en Ons tot een particuliere Ne-
 tie van een Tractaat de Marine te treden, wiert'er geaccordeert by provisie in 't werk
 ellen 't ge en wy met Vrankrijk in 't Jaar 1662. beslooten hadden, aanvangende met

het 26te Articul tot het 42te inclusiff: alsoo op dien selfden tijt geresolveert wiert, dat na't sluyten van de Vrede, Gecommitteerden wederzijds souden verkooren worden, om t'accorderen over een particulierder reglement van Marine, tot reciprocaal gemack en gerief der Koopluyden van beyde Natien; welcke manier van Tractaten slechts dienende tot de termineringe der Contrabande Goederen, en tot voorkominge van interruptie, welcke d'Oorlogh gemeenlijk veroorsaect in den Koophandel van Neutrale Natien, eenemaal verschilt van een reguleringe in Negotie op Oost-Indien. Daar en boven de Winter op handen zijnde, Engelandt voor hebbende de behoudenis der Spaansche Nederlanden, en afgevaardigt hebbende Sir *William Temple*, om met ons in gevolge van het selve in een Negotiatie te treden, slooten wy in korten tijt drie besondere Tractaten met hem: te weten, het eene een *Defensive Ligue* tusschen ons; het ander tot defensie der Nederlanden, 't welck naderhandt genoemt wiert de *Triple Alliantie*; en het derde een absoluyt Tractaat de *Marine*, 't welck geslooten wiert op den 7 Februarii 1663, en het welcke geen ruymte naeliet tot nominatie der Gecommitteerden, daar van gesproken was tot *Breda*, nadien dit Tractaat vast hadde gestelt het geen daar sy over handelen souden, en datter tot een formeel en absoluyt reglement niet met al meer toe te voegen was.

Na't sluyten van dit Tractaat hebben sommige Engelsche Koopluyden aan 't Hof gerepresenteert, dat sommige Articulen daar van twijffelachtigh waren en impracticabel, waar op Sir *William Temple* aan Ons overleverde een Memoriaal, gedateert den 26 November 1668, sonder daar in gewagh te maken van den Oost-Indischen Handel; en op den eersten December daar aan volgende, behandighde hy aan onse Gecommitteerden twee Articulen van het Tractaat de *Marine*, daar over geklaagt wiert, by welke noch 4. Articulen gevoeght wierden, om te dienen tot een regel tusschen de twee Compagnie in hun Oost-Indischen Handel; doch die in der waarheyt enckele pretentien waren der Engelsche Compagnie eyschten, tot hun particulier voordeel. En alhier staat te noteren, dat nochte in de Memorialen die gemelde Ambassadeur aan ons overleverde, noch te in alle de Conferentien met onse Gedeputeerden gehouden, hy van het Tractaat tot *Breda* niet een woort gerept, nochte sijne pretentien oit gefondeert heeft op gemelde Tractaat, oft' op eenige andere engagementen ofte obligatien aan onser zijde.

Den gantschen handel wiert op dien selfden dagh onse Vergaderingh mede-gedeelt alwaar na een serieus debat, hoewel wy hadden mogen weygeren eenige alteratie te maken in een Tractaat, het welcke op gewoonlijcke wijsen geslooten en geratificeert waren, en daar wy met eenen, voor soo veel als belanghde d'Articulen die d'Engelsche Oost-Indische Compagnie aan ons had doen behandigen, niet aan verbonden waren door een Tractaat oft' andere verbintenis, om een reglement van Oost-Indischen Handel met haar in te gaan, veel min verscheyden Poincten, alle tot hun particulier voordeel tenderen, haar toe te staan, sonder eenige mooglijkheyt altoos voor ons om reciproque het min voordeel by gemelde reglement te genieten, het welcke oock directelijck was strijden tegens de doorgaans aangenomene Wetten, en het algemeen gebruyck van *Indien*: eyndlijck, dat sy van geen ongelijck klaagden (gelijck sy oock in der daat met geen konden doen) door onse Compagnie hun aangedaan; dies sy alsoo te minder reden den te dringen op een meer particulier reglement, daar de noodt sulcks niet en

vereyfchende: niet-te-min heeft het Ons goet gedacht alle die Considerationen over 't
 hooft te sien, en aan sijn Majesteit van Groot Britanniën en aan de gantsche Engelsche
 Natie op nieuw dese proeve te geven, van hoe hoogh wy haar vriendschap waardeer-
 den, en genegen waren den knoop onser Unie noch vaster te binden, en, indien moog-
 lijk, onverbreeklijk te maken. Hier op gaven wy order aan onse Gecommitteerden,
 om gereedt te maken een Antwoort op de propositien des gemelden Ambassadeurs, en
 met hem te confereren in order tot een spoedige conclusie van dat werck. En al wat wy
 in 't generaal van voornoemde Negotiatie konnen seggen, (welck particulier verhaal te
 langh wijlich sou vallen den genen hier in onbedreven,) is, dat wy van de principale
 Poincten, by gemelde Ambassadeur voorgestelt, drie daar van toestonden en accoort
 wierden; en sonder het vierde te verwerpen, begeerden wy slechts een naarder verkla-
 ringe van sommige twijfelachtige Clausulen, in een van d' Articulen vervat, welke,
 in plaats van een goede correspondentie tusschen beyde Compagnien te stabilieren,
 nieuwe debatten hadden mogen veroorfsaken, en op een gevaarlick gevolgh uytloopen.

En om te beter te doen blijcken, hoe genegen wy waren om Engelandt alle moog-
 lijcke satisfactie te geven, merkende dat de Brieven wederzijds geschreven, alle duy-
 clere twijfelachtigheden niet genoegh verklaarden, hebben wy den Heer *van Beunin-*
gen gesonden, voornaamlijck om van het meermaals gedachte Tractaat, tusschen beyde
 Compagnien een eynde te maken; doch of d' Engelsche Ministers, die met hem als
 Gecommitteerde geappointeert waren te handelen, ongewilligh waren een naarder
 verklaringe te doen over d' ambigueuse Clausulen, daar een duydelijker verklaringe
 over ge-eyfcht wiert; om alsoo niet t'ontdecken den onrechten sin, waar in sy nader-
 handt haar meenden te vatten; dan of sy beducht waren dat de conclusie van dat
 Tractaat beyde Natien nauwer aan malkanderen mocht verbinden, en alsoo den Oor-
 logh die sy op dien tijt voor hadden, op nieuw verhinderen, de voornoemde *van Beu-*
ningen konde geen positive antwoort op het geen hy begeerde, bekomen, weder-kee-
 rende sonder iets te vorderen in sijn Negotiatie; die naderhant niet en konde hervat
 worden van wegen het misverstandt, het welcke van die tijt af geduurigh toenam, tot
 dattet op een Oorlogh quam uyt te bersten.

IN West-Indiën gingen Sy
noch verder, want in een Ar-
tijckel van 't selve Verdragh,
moesten wy haer Surinam re-
staureren, en by verder Ar-
tijckelen in 't selve Verbondt,
waren Sy gebonden Onse On-
derdanen in die Colonie liber-
teit te geven, om haer selven
in goederen te transporteren in
enige andere van onse Plan-
ten. Achtervolgens van dat
Verdragh gaven wy haer die
plaats

*S*urinam is een Colonie op de Kust van *Guiné* in
America, die de Engelsche toebehoorde, en die
 sommige Scheepen, dewelcke wy derwaerts hadden ge-
 sonden, vermeersterden: gedurende den jonghsten
 Oorlogh op den 6ten. Maert 1667, N. 8.

Op het innemen daer van hebben onse Officiëren
 den Inwoonderen een capitulatie vergunt: waer in on-
 der andere uytgedrukt wiert, dat soo wanneer eenige
 der voornoemde Inwoonderen gesint waeren uyt de
 Colonie te vertrecken, sy hare goederen mochten ver-
 koopen: en dat in sulcken geval de Gouverneur sou ge-
 sou dragen, dat sy en haare goederen tot een redelic ke
 prijs overgevoert wierden.

plaats over, niet tegenstaende
bielden. *Sg. al ons Volk daer,
en bielden de Majoor Banister
gevangen, om dat hy versocht
te transporteren, volgens de
Artijckelen.*

in 't besit had op den 13 May 1667, en dat wy, toen *Surinam* noch in hadden, soo quam
ons gemelde Colonie toe, en moest ons, volgens het voornoemde Tractaet wederom ter
handt gestelt worden; gelijk oock eyndelijk geschiede (na een langdurigen uytstel
en veel geitereerde instantien aen onser zijde) uyt kracht van een order des Konings
van *Groot Brittanien*, gedateert den achtsten Julij 1668.

Wy aldus van gemelde plaats wederom Meester geworden zijnde, heeft *Banister*,
die toen ter tijdt onse officieren commandeerde, de laatste order van de Koning van En-
gelant tot restitutie daer van, bragt, onsen Gouverneur te kennen gegeven, dat hy gesint
was de Colonie te verlaten, en 't genot te hebben van de voornoemde capitulatie; 't welk
hem voorwaer vry stondt te doen; doch niet vernoegt zijnde met voor sich selven te
eysschen 't geen hem niet geweygert sou worden, stelde sich aen als of hy noch Gou-
verneur van de Colonie ware, en vorderde in seer hooge termen de selfde permissie in
de naem van verscheyden Plantagiers, als hun gedeputeerde, en daer toe van haer geau-
thoriseert; waer op gedachte Gouverneur geïnformeert zijnde, dat de voornoemde
Banister daghen nacht in de Colonie caballeerde, en op een seditieuse manier beloften en
dreigementen gebruyckte, om soo veel aenhang te krijgen als hy konde, en die te ver-
obligeren met hem te verreken; en sulck een comportement aensiende, als directielijk
srijdende tegens de souverainheyt die ons was op gedragen by het Tractaet tot *Breda*,
uyt kracht waer van alle Inwoonderen der gedachte Colonie onse onderdanen waren
geworden, en by gevolg niet en mochten 't samen rotten, en niet aengaen als een li-
chaem sonder ons verlos, veel min haer selven als hoofden van partyen op werpen en
caballeren tegen ons interest, gelijk als gedachte *Banister* had gedaen. Onse voor-
noemde Gouverneur niet voor raetsaem insiende dat hy selfs hem sou straffen, sondt
hem over aen ons, om hem soodanigh te straffen als hem goet dacht. Op sijn aankom-
ste *Sr. William Tempel* sijn voorspraeck geweest zijnde, stelden wy hem op vrye voeten;
en alhoewel dat d'inwoonderen van *Surinam*, nademaal dat sy onse onderdanen gewor-
den waren, alle recht hadden verlooren, om sich onder eenige andere heerschappy te be-
geven dan ons eygen, en dat in sulker voegen, dat geen uytheemsche Koning met enig
recht sich selven kan rechter maecten over eenige voorgaende capitulatie: onse onder-
daenen geen wettelijke vryheydt hebbende om uyt onse landtpalen te verreken,
dan met ons verlos te vragen, het welke wy oock affmeren noit geweygert te hebben
aen eenige inwoonderen dier Colonie die haer na ons of onse Officieren gevoeght heb-
ben: dies niet te min, om sijn Majesteit van *Groot Brittanien* te laten sien hoe gewil-
lig wy waren om ons na hem te voegen, en hoe verre onse meeninge van daer geweest is,
om onse nieuwe onderdanen enighins rigoreuslyck te bejegenen ofte hun te weygeren
het minste der privilegien hun toegelegh in onsen naem, stonden wy toe met sijn Ma-
jesteit

ijsteyts Ambassadeur in een negotiatië over gemelde materie te treden, en met hem te reguleren de maniere, hoe men gedachte capitulatie sou uytvoeren. Hier over ontstonden verscheide swarigheden; het Hof van Engelandt, poogende de woorden der capitulatie buyten hun rechten sin te forceeren, om daer door, voor soo veel als hun mooghlick was, onse gemelde Colonie te verdelgen, en alle dagen wat nieuws afvorderende: daer de geene die regeerden niet voor hadden het verschil op een minnelijcke wijze by te leggen, maer om eer door veel loosheydt eenig zaadt van twist noch nae te laten, om also gelegentheydt te bekomen van geraas te maken, en door hun valsche klachten d'Engelsche natie wijs te maecten, dat wy wreede Tyrannen waeren, die haere landes-luyden in een Barbarischē gevankenis hielden, sonder ons eens te kreunen aen hun smeken en kermen: daer wy met waerheydt mogen seggen van geen Engelsman tot *Surinam*, behalven *Banister*, gehoort te hebben, die begeert heeft te verrecken, ten ware door beloften of dreygementen van sommige *Agenten* uyt Engelandt daer toe geinduceert.

d' Eerste swarigheyt ging de Slaven aen, welcke *Banister* met sijn geassocieerde preteenderden te mogen afvoeren en met haer nemen, uyt kracht van de capitulatie; hoewel het soo uyt de woorden van gedachte capitulatie, als uyt het getuygenis onser Officieren die 't ondertekent hebben, notoir is, dat hun soodanige privilegie niet en is verpont. Doch eyndelijck, om soo veel als moogelijck was, sijn Majesteyt van Groot Britanniën aen ons te verobligeren, hebben wy dat point toegestaen en ingewillight te geen gedachte Majesteyt van ons begeerde, hoe nadeelig dattet oock voor ons was.

Maar gelijk het Hof van Engeland slechts voor had om onse Colonie te vernielen, of om ons te forceren hun iets af te slaen, waer op sy pretensie, schoon noch soo onrechtmaatigh, mochten nemen, van over ons te klaagen: dachten sy hun werck niet verricht te hebben met een groot getal Slaven van ons wegh te voeren: en voorsienende dat wy niet lang tarderen souden van nieuwe in de plaets te koopen, bedachten sy een nieuwen vondt om onse Suycker-wercken te vernielen, welke sy genootsaeckt wierden achter te laten, en begeerden naderhand, dat sy het Kooper-werck, en ander nootwendigh gereetschap tot het maaken van Suyker mochten vervoeren; hoewel, soo als men het gemeenlijck rekt over alle Colonien in *America*, en voor soo veel als se vast en gemetselt waeren, deselve eygentlijck een gedeelte waeren van de Suyker-werken, en derhalven in hun natuer niet transportabel. Dit verzoek schoon soo onredelijck en strijdigh tegens al het geene in de capitulatie was gespecificeert, dat wy niet dan al te groote reden hadden het selve te enemael te verwerpen; niet te min, om als noch te toonen hoe hoogh de vriendschap van de Koning van Groot Britanniën, by ons te boeck stondt, en hoe seer wy genegen waeren alle sijne begeerten te voldoen, hebben wy dit oock ingewillight.

Wyders was hun verzoek, Engelsche Schepen te mogen senden tot overvoeringe der gener die gesint mochten zijn de Colonie te verlaten, op hope, dat hier door soodanige te schepen souden geen die 't niet in den sin hadden: om niet te verwerpen de noodiginge van soo een groot Koning, met de Schepen op sijn eygen beurs gesonden, leedig

te laten wederkeeren. Dese streecken waren ons niet onbekent. En hoewel dit verfoeck directelyk was strijdende tegens de wetten en 't gebruyck van alle Colonien in *America*, daer geen Prins of Staer eenige Schepen dan haer eygen, tot eenige plantagien laten komen, welke sy respectivelyk besitten; en dat et met eenen uytdruckelyk by de capitulatie was afgesproken en veraccordeert, dat onse Gouverneur, tot een civilen prijs, met schepen sou voortien soodanige Inwoonderen, die uyt gemelde Colonien wilden vertrekken: Niet te min hebben wy noch eenmaal alle die consideratien over 't hooft siende dit oock, gelijk al het voorgaende, toegestaen.

Maer alsoo sy noch beducht waeren, dat het senden van de schepen na wensch niet en mocht afloopen, ten ware dat sy met eenen oock getrouwe Agenten derwaerts sonden, om dan de saeck te meerder aensien te geven, en onder de hand d'Engelsche Inwoonderen aen haer snoer te krijgen, en alsoo rescheep: drongen sy daer op aen, dat sy gecommitteerden mochten noemen, om de ordenen aen onsen Gouverneur (conform het geen wy sijn Majesteyt van *Groot Brittanien* hadden toegestaen) over te brengen, en der selver uytvoeringe by te wonen; dit hebben wy haer oock ingewillight, verfoekende slechts soodanige personen te willen kiesē, die daer aen niet geinteresseert waren, en wel-meenende luyden, op dat alles wel en mer onderling vernoegeen mocht afloopen. Maer hoe redelick en billick dit ons verfoeck oock was, het Engelsche Hof hieldt hardt an, dat meermaels gemelde *Banister* het hooghste bewint in dit Ambassadeerschap mocht bekleeden: Wy aen onse kant geresolveert zijnde de hooghste proeven onser inwilliginge te geven, hebben ons niet langer daer tegens gekant, schoon dat wy groote reden hadden om hem verdacht te houden.

O Nse Ambassadeur klagende over dit ongelijk, verkreegh na twee Jaren sollicitatien; een ordre tot naarkominge van die Artijckelen: maer als wy Commissarissen en twee Schepen derwaerts sonden om ons Volck af te halen, de *Hollanders* (volgens haer voorgaende practijcke in die saeck van *Pouléron*, boven de veertigh Jaren na den anderen) sonden beymelijck ordre, contraderende, die Sy Ons openlijck badden toegeëygent, soo dat het effect van onse Commissarissen haer reyse derwaerts alleenlijck was van daer te bren-

E Yndlijk wiert dese Negotiatie door onse Ministers in Engelandt afgedaan: en de laatste Order die wy onsen Gouverneur toe-zonden, wierdt tusschen den laatste Secretaris *Trevor*, en haar gesloten; 't welck tegens de gedachten van d'andere Engelsche Ministers vry aanliep, die geen vertrouwen altoos hadden dat wy daar toe te bewegen souden zijn, om soo veel van ons recht te laten vallen, ofte soo veel saecken toe te staan, daar wy niet aan gehouden, en ons soo nadeeligh waren. Doch gelijk de verborgene beweegh-redenen en motiven (welcke gedachte Ministers te rugge hielden van het privaat Tractaat tusschen d'Oostindische Compagnien, 't welck soo verre geavanceert was, te voltrecken,) hun deden vermoeden, of oock de saak van *Surinam* in der minne en vriendschap mocht by-geleyt worden, (geen van beyde accorderende met de meluren onlangs gehomen tot *Dover*, daer 't Hof na toegegaan was, om de Hertogin van *Orleans* t'ontfangen:)

wengen enige weynige van
 de armste Onderdanen, ende
 vaders ende smekingen van
 de confiderabelste en rykste
 om verlost te worden wyt die
 leuvenye. Naer die maecte
 van Onse kluakte in Augusti
 lastleden door Brieven aan de
 Staten Generael, waen in wy
 versochten, dat ordre gegeven
 mocht werden aen haer Gou-
 verneurs aldaer, tot obser-
 vantie van de voorsz. Artij-
 kelen. Dan tot dese tegenwoor-
 dige tijdt hebben wy niet een
 woort in antwoord of satis-
 factie konnen bekomen.

soo hadden sy ook in 't minste geen gevallen in het gene
 gemelde Secretaris verricht had, en begosten vast te
 peynsen, hoe sy de volvoeringe daar van mochten stuy-
 ten; sonder eens te dencken aan het smeeken en kermen
 van die arme Onderdanen, dewelcke (soo sy seggen in
 haar Manifest) verlangen van hun geuancen is ontla-
 gen te worden.

Dienvolgens niet dervende opentlijk den gedach-
 ten Secretaris aanranden, om hem in hun eygen Perfoon
 te beschuldigen, hebben sy het Accoord door hem ge-
 maakt, aan 't naeuwer ondersoek van de Raadt der
 Plantagiers gerefereert, om te sien of sy geen ander
 eysch konden uytvinden, boven het gene hy alrede van
 ons bekomen had; En voorwaar, hun arghlistighéyt
 geluckte soo wel, dat by aldien *Banister* selfs, soo par-
 tiaal als hy ook was, aan gemelden Raadt niet en hadde
 verklaart, vernoegt te zijn met het geen Wy hadden toe-
 gestaan, en met een moeyelijcken geest uytgedrukt

siene ongewilligheyt om te verrekenen, onse Order en sou niet aangenomen geweest
 zijn, en hadden ons al wederom met nieuwe afvorderingen aan boort gekomen, voor
 maleer sy *Banister* hadden afgevaardight.

Om evenwel de saak in nieuwe swarigheden in te wickelen, gaven sy *Banister* soo
 ample Commissie, als of de Colonie van *Surinam* ons van rechtshalven niet toequam;
 nevens verscheide Clausulen welke duydelyck te kennen gaven, dat hun intentie en
 voornemen was om ons te dwingen dat wy sulks souden af slaan; hebbende selfs (door
 ten ongehoorde manier van procederen) genoemt, op de recommendatie en verkie-
 singe van *Banister*, vijf van onse Onderdanen in *Surinam*, om Gecommitteerde te zijn
 van en doer order van de Koning van Groot Britannien. Onse Ministers in Engelandt
 daer van bericht bekomen hebbende, wierden schielijck verrast, toonende daar over hun
 hoogh misnoegen: waar op gemelde Secretaris *Treuer*, die, als zedert is gebleken, van
 hare raadslagen niet en wiste, merkende dattet om verre stooten van all' het gepasseerde,
 slechts was het gene d'andere Ministers beooghden, hieldt dickmaals aan by gedachte
 Ministers, om de billijcke Consideratien, die sy mochten hebben, over 't hooft te sien,
 en *Banister* een Brief van recommendatie te willen vergonnen, waar in sy onsen Gou-
 verneur souden raden, sijn order ter goeder trouwe uyt te voeren, en op foodanige
 omstandigheden die ongeregelt mochten zijn, geen exceptie te maken; 't welck sy hem
 als uyt een ingewickelt geloof en krachtigh vertrouwen op siene oprechtigheit, toe-
 stonden; 't welck seer veel verschilt van private order te senden, tegen-sprekende de
 gene die wy alrede in 't openbaar hadden uytgegeven, gelijk ons hier tegens alle waar-
 heit te laste wort geleydt, en dat met soo weinigh fundament, als het geen sy daar by
 voegen van wegen *Poulsen*.

Na al dit vertreck, daar wy geen oorzaak van waren, vertroocken ten laastten d'Engelsche Schepen, en quamen eyndlijk op den 19. Januarij 1671. tot *Surinam* te landen, alwaar de Gecommitteerde met alle bedencklijke beleeftheit wierden ontfangen. En al' wat wy met weinigh woorden konnen leggen van wegen het gepasseerde tusschen haar en onsen Gouverneur, is, dat aan sijn kant niets was vergeten dat d'Engelsche Natie aan ons mocht verobligeren, hy vry verder gegaan hebbende dan men van hem te verwachten had, en 't geen de Artijkelen met Engelandt gelloten, vereyschten.

Maar voor soo veel als de Gecommitteerde belangt, haar comportement was geduurigh vermengt met onredelijke passie, ongefondeerde klachten, en onrechtmatige begeerten, als of sy niet anders voor hadden, dan misverstandt te zaeyen tusschen de twee Natien: hebbende met eenen getracht door alle mooghlijke middelen onse Colonie uyt te royen, tegens de verbintenis der gener onder haar, welcke onse Onderdanen waren: tegens de beloften die *Banijster* in 't particulier aan onse Ministers in Engelande had gedaan: en eyndlijk tegens het engagement van de Koningh van Engelandt selfs, en sijn Konincklijk woort, van sulcks niet te sullen doen; Maar alsoo het bewijs hier van al te veel tijts sou wegh-nemen, hebben wy order gegeven, om het Journaal onses Gouverneurs, nevens sijn Antwoort op het Protest, 't welck gedachte Commissaris onder hem liet beruften toen hy vertrock, te publiceren: om aan de gantsche Werelt in 't algemeen, en d'Engelsche Natie in 't particulier te laten sien, de notoire valscheyt van 't geen ons wort te laste geleidt, en de sinceriteyt van 't comportement onser Officieren, soo wel d'oprechtheit onser meeningen.

DAn 't is geen wonder dat Sy soo extravageren op Onse Onderdanen in plaetsen soo verre afgelegen, daer Sy soo stout zijn met onse Konincklijke Persoon, en de eer van dese Natie soo dicke by haar, in haer eygen Landt, daer qualijk een Stadt in haer territorien, die niet gewilt zijn met ongerijmde bespottelijke Schilderyen, valsche Gedenck-Penningen en Pylaren, van welke eenige per ordre van de Staat publyckelyck zijn ten roon gestelt, in dese troet tijdt doen wy met haer traden in vereenighde Raeds-pleeging, tot de oprechting van de Triple Allian-

tie

VAn de gepretendeerde Enormiteyten, begaan tegens d'Onderdanen van de Koningh van Groot Britanniën in verre gelegene Gewesten, komen synu tot ons affronteren (gelijk sy sonder eenigh fundament affirmeren) van sijn Konincklijke Persoon en d'Engelsche Natie; 't welck alleen oorlaaks genoeg waere geweest, om gedachte Majesteyts hooghte misnoegen, en het resentment van alle sijne Onderdanen op ons' hals te halen; 't welck in effect soo veel is als of d'Engelsche Ministers hadden geseidt, dat, om te straffen d'ambitie van een Burgermeester van een particuliere Stadt, die sich wat te lichtveerdigh liet uyt-schilderen, Europa ten minsten in een lichten vlam moet gestelt worden, en dat soo een groote Sonde niet af te wasschen was dan met een Diluvie van Christen-bloet.

Doch om dese beschuldiging wat netter te beantwoorden: Wy en konnen ons niet genog verwonderen over het comportement van 't Hoff van Engelandt, het welke volkomentlijk meent te justificeren een Oorlogh, waar

in

de en de *Vredesman's Christen-*
dom, die alluudlijk was suffi-
 antevreden tot onse misnoeg-
 inge, en 't reſentiment van alle
 onſe *Onderdanen*. Maar wy
 zijn haer te geringeert door
 wederwonderdeelen, dan die
 ons ſelve vancks, te weten: de
 preſervatie van onſe *Negotie*,
 den welke dependeert 't wel-
 waren en proſperiteyt van ons
Volck, en haer buyeen-Lands
 te beſchermen van violentie en
 onderdruckinge, en de *Hollan-*
ders haer verſtonende ons te
 afſronteren, byna in onſe ey-
 gen deſtructie, hebbende oorſaek
 om onſe rechtvaerdige toorn te-
 gen haer te uyten.

in ſoo veel onnooſel bloet is geſtort, en die ſoo een al-
 gemeene verwoefſtinge veroorſaakt, met ſproockjes te
 vertellen, die op geen waarheit gefondeert, en ſoo ſeer
 beneden de deſtigheyt van een *Manifest* zijn; en met
 hun verhaal van diſſimerende *Schilderyen*, en valſche
Medaljen en *Pilaaren*, daar alle onſe *Steden*, na haar
 ſeggen, vol van zijn. Want voor eerſt wat de valſche
Pilaaren belangt (het welke, op dat wy dit in 't voorby
 ſeggen, eenighſins een ſinguliere expreſſie is,) ſoo ſy
 daar mée willen ſeggen dat wy *Pilaaren* hebben opge-
 recht tot on-eere van de *Koning* van *Groot Britan-*
nien, ofte van d'*Engeliſche Natie*, men ſal nooit bevin-
 den dat wy eens gedacht hebben iets diergelijks te doen.
 En in dien ſin alleen mach men die *Pilaaren* met waar-
 heit valſch noemen.

En wat aangaat de *Medaljen*, (welke ſy oock valſch
 noemen) wy hebben nooit dan van een waarachtige ge-
 weten, waar op onder bekende en gewoonlijke *Sinne-*
beelden, by *Poëten* en *Schilders* in 't gebruick, aan
 d'eene kant d'*Oorlogh* wierdt af-gebeeld, aan d'ander

Overvloed en *Vrede*, die deſelve voort-brenght, hebbende onder haar voeten *Twe-*
dracht onder de gedaante van een overwonnen *Furie*, die de *Staten*, nu *Vrienden* ge-
 worden, niet langer ſou verwoefſten.

En deſe *Medalie*, hoewel niet gedaan door Onſe order, by Ons aangefien voor
 gantsch on-aanſtootlijk, heeft een van onſe *Provincien* den *Plaatſnijder* verlof gegeven
 om deſelve opentlijk te verkoopen, gelijk men gemeenlijk toelaat het drucken en ver-
 koopen van *Boecken* die men niet voor gevaarlijk keurt; ofte uit een particuliere be-
 leefftheit vergont een ſpeciale *Privilegie* aan een particulier *Boek-verkooper*, om hem
 alſoo boven ſijne *Gebuuren* te prefereren; om nu niet t'infiteren op het recht dat Wy
 ſoo wel hadden als andere *Souverainen*, om of *Medaljen* of eenige andere gewoonlijke
 middelen te gebruiken, ter gedachtenis van eenige *Actie* ofte *Gefchiedenis* die wy ge-
 denkwaardig hielden; waar van in *Engelandt* voornaamlijk ſoo veel voorbeelden zijn.

Maar hoewel Wy niet en dachten dat de voornoemde *Medalie* de minſte aanſtoot
 had konnen geven, nochtans zijnder geweest die deſelve ten argſten hebben geduydt,
 om den *Konig* van *Groot-Britannien* te verbitteren; en al is 't datter geen ding meer
 valſchen ongefondeert was, dan het gene door deſe ſwacke *informeers* wierdt inge-
 blaſen; dies niettemin om alle pretentie te benemen, en te bewiſen ſelfs in de geringſte
 omſtandigheden d'oprechthgheit van onſe intentien, wierdt de *Privilegie*, den *Plaat-*
ſnijder vergont, ingeroepen, alle de *Medaljen* die men konde vinden, geſupprimeert,
 en den *Stempel* geordineert om gebroken te worden, om datter niet meer in 't verbor-
 gen mochten gellagen worden.

Wat

Wat belangt de diffamerende Schilderyen daer sy van voorgeven dat onse Stad kantte, het groot geraet dat sy maken, is niet gens anders op gefondeert dan op een Schilder die een Schepen van Dort liet maken, ter eere van de Heer *Cornelis de Wier*, een van haer Burgermeesters, en die sy uyt een wat te ruim-scheutige beleeftheyt ordneerden in het Stadhuys op te hangen. In dese Schildery wiert hy afgemact met een Regiment-staf, om dat hy in den voorgaenden Oorlog op de Vloot het bewindt had als onse Gedeputeerde; en de Schilder had daer noech bygevoeght aen d'aene hand een Rivier met verscheide Schepen, waer van sommige in de brandt waren; en aen d'ander handt de Hoorn des Overvloedts, waer uit allerley goederen en waeren overvloeyden; om een te wijzen dat den Oorlog de Vrede had ingeruymt, en dat de Negotie en Commerce op Battalienen en gevechten waren gevolght. Waer in staats-aenmerken. 1. Dat de Staat aan het oprechten van gedachte Schildery niet handdaadigh was. 2. Dat het oock niet en was het gantsche lichaem van de Stadt *Dort*, maer slechts de voornemende Schepen, die sijn bysonder vriendt was. 3. Dat dese Schildery (hoedanigh datse oock mocht geweest zijn) in een private kamer hing, daer niemand dan de Raads-heeren van de Stadt vry mochten komen. 4. En ten laetsten, dat'er in de gantsche Schildery niet infameus was, en al wat daer in berisplick was, was d'ydelseit des geens die na eere of stond of aen nam, die een meer voorsichtige sou afgellagen hebben.

Behalven dese eenige Schildery, mogen wy met waarheyt seggen, noit gehoort te hebben datter tegens eenige andere exceptie is genomen, of geklaegt; en soo'er eenige infameuse te vinden waren geweest, de Koning van Englands Minist'ers die by Ons hier geresideert hebben, souden daar buiten twiffel van gesproken hebben, en begeert dat d'Autheuren en Uytgevers daar van mochten gestraft geweest zijn; 't welck een klaar bewijs is, dat noit sulks publijcklyk is kenbaar geworden. En in geval datter eenige heymlyk verborgen ofte verspreydt zijn geworden ('t welk wy noch niet en geloven) hoe konnen wy sulks verantwoorden, ofte geoordeelt worden handdadig geweest te zijn, aan 't geen Ons noit ter kennis is gekomen?

Wil sijn Majesteyt van Groot-Britannien op peene van Ons te beoorlogen, meer van ons verwachten binnen onse Dominien, dan hy selfs kan doen in sijn eygen Koninkrijken, daer het genoeg bekend is, hoe veel bittere Pasquillen, soo tegen sijn Persoon als regeeringe, uytgestrooyt zijn geweest, niet tegenstaende de naefte ondersoekinghen; en lichtlyk dat sijn eygen Hoff daar niet meer vry van is geweest dan de rest van het Koninkrijk; en de vryheydt die sijn Onderdanen haer aenmatig, is soo algemeen, dat sy selfs sijn verborgenste vertrek-kamer niet en hebben verchoont. Sijne Minist'ers zijn noch slimmer gehandelt, hademael dat de Cancelier in de redeneringe gedaen voer het openen van de voorigesessie des Parlements bekend; dat sy publijck van *Veradery* en *Dwaesbeyt* beschuldight, en selfs in de Koffie-huysen voor Sotten en Schelmen wierden uytgemaect. Dit zijn sijn eygen woorden.

Dit dan soo zijnde, met wat recht konnen sy over Ons klagen, dewelcke selfs in de hitte van alle onse Oorlogen niet schuldig geweest zijn aen eenige ongeregeltheiden die hier by te pas quamen; en die in dese laetste uyt eygen beweginge onder seer ge-
streng

en de Boeten twee Pasquillen hebben gesupprimeert, welke met te weynig respect de Perloon van sijn Majesteit van Groot Brittanien spraken; hoewel d'Autheur welstandt van onsen Staat seer toegedaen scheen te zijn.

Gelijck dit Artikel: swaer valt te verstaen, en met geenerley bewijs is bevestight, en meenen wy dat sy daer mee be-roogden een inleydinge tot het gene volgt; en derom kunnen wy 't niet beter wederleggen dan met ordentlijk t'antwoorden op de accusen van daadt, die sy allegeren.

Het recht van de Vlagh is sprake, dat het is een van onse prerogatiuen van onse Koninklijke Predecessors, en behoort het laatste te zijn daer in Koninkrijk oft van scheylen most, 't en is noyt in questie geweest, en wiert wel expresselyk erkent in 't Verdragh te Breila; nochtan dese laatste Somer wiert niet alleenlyk ge-violent by haer Commandeurs ter Zee, en die violentie daer na in den Haag gerechtvaardigt; maar het wiert door haerlyden vertoont in de meeste Hoven van 't Christenryck, als belachelijk voort ons sulcks te eyschen, een ongeboorde Insolentia dat sy met ons souden twiften om de dommen van der Zee. Daer sy onder de Regeeringe van onse Koninklijke Vader hetielden voor een Obligatie, betalende de Licentien en Costuymen, gepermitteert te werden in deselve te visschen, welke schuldigh zijn de Staet, maar in sy nu zijn (om met ons te disputeren) aan de protectie van onse Voorvaderen, en de Manhaftigheyt en bloeds van onse Onderdanen.

Dit is het Grof-kanon der *Engelsche Ministers*; 't is het gene waar tegen sy meenen wy geen verstande kunnen bieden, en daar sy met het grootste vertrouwen op steunen; Al eer sy dese pretensie hadden, wisten sy niet hoe sy alle de swarigheden, die gedurig hun dessein verhinderden, te boven mochten komen. Sy waren gesint Ons den Oorlog aan te doen: sy hadden 't *Vranckryck* beloofd; en met eenen haar selven geliefkooft dat sulks hun private desseynen binnen 's Landts dapper sou avanceren: Maar het heeft haar gestadig aan argumenten ontbroken, die populair genoeg waren om de Natie tegen Ons op te hitsen. Sy hadden wat meer dan hare Schilderyen en Medalien van noode n; en hier op practiseerden sy het senden van een Jacht, om onse Vloot op te soecken, die niet verre van onse Kust voor ancker lagh, om van onse Admiralen het strijken af te vorderen; op hope dat de nieuwigheyt der sake eenigh voorval sou veroorsaeken, tot bevordering van hare desseynen; Welke hun aanslag, gelijk Wy naderhant ervaren hebben, al te wel na hun wensch afgeloopen zijnde; en behalven dit enkel point niet met al in hun gantsch Manifest zijnde, het gene d'Engelsche Natie in 't minste kan raken: achten wy 't noodig eer Wy daar volkomentliker op antwoorden, soo aan den Koning als gedachte Natie te verklaren, dat, gelijk het Ons aan onse kant leedt sou zijn, dat Wy haar het minste prerogatijs, dat haar rechts-halven mocht toekomen, te weygeren, ofte soo veel als eenighsins in debat te treden over 't gene sy als hun recht haar selven mochten aanmatigen, als de saak Ons niet en raakt, ofte tegen Ons niet en wort aangeleid; Wy hopen ook dat sy soo billijk sullen zijn om Ons in onse rechtmatige defensie te dragen; en dat

het groot gerucht; dat de *Princeders* van desen Oorlog maken; de kracht en bondig-
heyt van onse antwoord niet en sul verdooven.

Tot verklaringe van dit *Conclust* staat t'aanmercken, dat, gelijkerwijs als voor het
Jaar 1653, daar nooit eenig *disput* is geweest over de *Vlag* tusschen d'*Engelsche* Natie en
Ons, soo is het nooit eens voorgestelt, om in eenig *Tractaat* daar van gewag toe maken;
t welck een klaar en bondig bewijs is, dat tot die tijt toe de *Zee-hoofden* aan beyde han-
ten wel wisten wat hun in foodanigen geval te doen stondt; en dat d'*Engelschen* an-
sien van dien niets en hadden ge-eyscht, dan 't geen wy steeds gered waren toe te slaan.
Het is ook seer aenmerkens-waardig, dat *Engelandt* nooit eens de gedachten heeft gehad
van dit recht van de *Vlag*, door een formeel *Tractaat* te verzekeren; tot dat sy begooten
te vermoeden, dat men, als een Republike eenige swaerighet mocht maken, noch aan
haar te betalen de selfde *Eere*, die aan hare Koningen was betoont; waar door sy bewo-
gen wierden daar over een *Artijkel* te stellen in het *Tractaat* van *Vrede*, die tusschen
Ons gesloten is in 't Jaar 1654.

Het derde dat t'aanmercken staat, is, dat daer het *Hoff* van *Engelandt*, in plaats
van met Ons in een nauwer *Alliantie* te treden, t welck sijn *Majesteit* selfs Ons had voor-
gedragen, terwijl hy hier was, het *Tractaat* slechts vernieuwde, t welck wy met *Cromwel*
hadden gemaakt; met eenig byvoegsel, als te voren gedacht, het *Artikel* van de *Vlagh*
een gedeelte daar van zijnde, t welck met de rest in 't Jaar 1662. gesloten wiert, sonder
eenige conferentie over den inhoudt des gemelden *Artijkels*, ofte d'allerminste ver-
klaringe van dessels rechte meeninge, vorder dan de woorden mede brachten. En na-
derhandt in het *Tractaat* van *Breda* wiert het 19de *Artijkel*, daar soo veel van gesproken
wort, overgeschreven uit het *Tractaat* van 't Jaar 1662; gelijk als dat van het *Tractaat*
van 't Jaar 1662. genomen wiert uit het *Tractaat* van 't Jaar 1654; soo dat om den
rechten sin van 't voornoemde *Artijkel* recht te verstaan, Wy te rugge moeten gaan
na het *Origineel*, en overwegen watter te *London* gepasseert is in de conferentien en
debatten tusschen de *Engelsche Gecommitteerden* (daar *Cromwel* selfs een van was) en
Onse *extraordinary Gedeputeerden*, ten opzicht van het gemelde *Artijkel*.

En het blijkt uit het *Journal* van Onse *Gedeputeerden*, het welke Wy by der hande
hebben, om te bewaarenheden 't geen Wy by-brengen (niet twijfelende of in geval dat
de *Engelsche Gecommitteerden* de selfde methode gehouden hebben, en ook het gepas-
seerde geregistreert, de selfde particulariteiten daar in te vinden sullen zijn) dat op den
13 November 1653. de *Engelsche Gecommitteerden* aan onse voornoemde *Gedeputeerden*
overleverden 27 *Artijkelen*, die sy tot een *Accoort* voorstelden, en om het *Tractaat*
dat geslooten sou worden, op te maken; en dat in het 15de van die *Artijkelen* onder
andere wel uitdruckelijk was geslegt, dat alle onse Schepen, soo wel die van Oorlog, als
andere, hun *Vlagh* fouden strijken en het *Top-zeyl* laten vallen, het zy en wel of uit
een *Vloot* bestaande, eenige *Oorlogh-schepen* van *Engelandt* ontmoetende, de *Vlagh*
strijken; en het *Top-zeyl* laeten vallen.

Waar op Onse *Gedeputeerden* verklaarden, order van Ons te hebben, om de Repub-
like te verzekeren; dat Wy niet gesint waren eenige verandering te maken, en gantich be-

terzwillig waeren aan de Republyke te bewyzen alle de selfde respecten, die Wy on-
 der de vorige Regering aan *Engelands* hadden betoont: en dat derhalven, aangesien dat
 een besonder Artiikel daar over wilden hebben, soo was het dienvolgens noodig van
 Foudite en ervaerenste Zee-officieren aan beyde kanten te vernemen, op wat wyse dat
 men daar in geduyring had gegaan, om sulks in 't toekomstige vast te stellen: en te meer,
 alsoo daar in geen vorige Tractaat gewagh van was gemaakt.

De Conferentien, soo over dat Poinct als verscheyden andere, duurden etlijke da-
 gen lang: alsoo men d'*Engelsche Gecommitteerden* in all' die tijt niet en konde brengen,
 om tot het voorgestelde Examen te treden, nochte te refereren, (niet tegenstaande de
 gereputeerde instantien onser *Gedeputeerden*) aan de decisie der Zee-luyden, so ten aansien
 van de Kusten en Plaatsen, daar het strijken tot die tijt in 't gebruik was geweest, als van
 het getal der Schepen: waar in sy gewisselijk haar niet te soek souden hebben gemaakt,
 hadden sy konnen bewyzen, dat eenige Scheeps-vloot van d'onse voor een enckel Schip
 van *Engelands* oir hadde gestreken, gelijk sy eerst hadden gepretendeert. En op den
 26sten December O. S. daar aan volgende, leverden sy aan onse Gedeputeerden dit Ar-
 tiikel, in plaats van het vorige daar over sy niet eens konden worden.

In dit Artiikel, d'*Engelsche Gecommitteerden* niet konnende tot een exempel by-
 brengen eenige Vloot, die voor een enckel Schip had gestreken, en dienvolgens hun pre-
 tensie niet goet maken, lieten sy uit het woort van *Scheeps-vlooten*, 't welk in het vo-
 riges Artiikel stondt, en lieten de saak hier by ongedecideert steken, dat de Schepen en
 het Vaartuig, sonder moer te seggen. En byndlijk, na verscheiden Conferentien over
 het gantsche Artiikel, is men wederzijds attert geworden, om geen verandering te ma-
 ken, en sich by 't gebruik te houden, sonder naarder determinatie. Het voornoemde
 Artiikel dienvolgens van woort tot woort luyde aldus:

*Quod navēs & navigia dictarum Fœderatarum Provinciarum, tam
 bellica, & ad hostium vim propulsandum instructa, quam alia, quæ
 alicui e navibus Bellicis hujus Reipublicæ in Maribus Britannicis
 obviam dederint, vexillum suum e mali vertice detrahent, & supre-
 mum velum demittent, eo modo, quo ullis retro temporibus sub quo-
 cunque anteriori Regimine observatum fuit.*

Dat de Schepen, en het Vaartuig der *Vereenighde Provintien*, soo wel
 Oorlogh-schepen als andere, op de Brittische Zeen eenige Oor-
 logh-schepen van dese Republyke ontmoerende, de Vlagh sullén
 strijken, en hun Top-zeyl laeten vallen, op de selfde manier als
 voor desen is geschiedt onder de voorgaende Regering.

Dit Poinct aldus afgedaan, en het gantsche Tractaat wederzijds geslooten en gera-
 tificeert zijnde, gaven Wy noch Onse generale Instructien aan onse Admiraelen en
 andere

andere Zee-voogden, in de eygentlijke woorden als te voren, geen reden altoos vindende om de minste verandering daar in te maken, nademaal het voornoemde Artikel alles by de selfde conditie en standt als voren liet beruften; daar slechts byvoegende het gellooten Tractaat, om te dienen tot een regel voor onse gemelde Officieren. En alsoo daar noit in de voornoemde Instructien eenige Clausule had geweest, die de bloeden onser Vlooten ordineerde de Vlagh te strijcken voor alle *Engelsche* Oorlogschepen die haar souden ontmoeten, hebben Wy het daar ook niet bygevoegt; nadien uit all' het verhaalde baarblijklijk is dat Wy daar geensins aan verplicht waren, en dat de *Engelsche* Gecommitteerden dat poinct al gedebatteert hebbende, daar niet langer opstonden; om geen ander oorzaak, dan om dattet haar aan bewijs-redenen ontbrak tot bevestiginge van hun assertie.

Middelertwile verliepender veele Jaeren sonder eenig dispuut of verschil te hebben over die saak, tusschen de Republike van Engelandt en Ons. Sijn Majesteit nu regerende wiert naderhandt tot sijn Kroon herstelt; en in het Tractaat met hem geslooten in 't Jaar 1662. wiert het selfde Artikel, met de rest daar tusschen in gevoegt; doch sonder eenige naarder verklaringe, 't zy mondeling of schriftlijk. In 't Jaar 1667. wiert het van woort tot woort overgeschreven uit het Tractaat van 't Jaar 1662. om te dienen voor het 19de Artikel van dat van *Breda*; en in all' dese revolutionen hadder noch noit eenig verschil geweest over desselfs uitvoeringe voor de Maant van Augustus 1671, als wanneer 't het Hoff van *Engelandt* goet dacht een Jacht in onse Vloot te senden, dewelcke, als gedacht, niet verre van onse Kust voor anchor lagh, en by een van onse Admiraalen zeylende, tweemaal met scherpe op hem schoot, om dat hy sijn Vlagh niet en streek, en het Top-zeyl liet vallen; waar op gemelde Admiraal, die nopende de Vlagh geen ander order had, dan in acht te nemen het 19de Artikel van het *Bredaasche* Tractaat, aangesien het voornoemde Artikel niet en melde van geheele Vlooten, maar in 't gros slechts van Schepen sprack; en dat om de boven-verhaalde redenen, behalven noch verscheyden andere omstandigheden daar onse Vloot toen onder lagh, tot welke het Artikel niet geappliceert konde worden; en met eenen begeerig zijnde sijn Majesteit van Groot-Brittannien alle mooghlijke respect te bewijzen, ging hy selfs aan boort op het Jacht (daar men byna geen exempel van heeft voor een Admiraal, in actueel gebiedt zijnde) den Capiteyn met alle bedenkelijke beleeftheit aandenende, dat hy sonder een particulier order, een saak van sulck een gewichte op sich niet en dorste nemen; en by aldien dat sijn Majesteit van Groot-Brittannien oordeelde dattet hem toequam, dat dit verschil tusschen haar stondt te decideren, die Meesters van hem en gemelde Admiraal waeren.

Dit is de grove misdaat van onsen Admiraal; en daer Wy met soogrootten drift en passie selfs mede worden beschuldigt; en dit is het onvergeeflijk affront daer Wy schuldigh aan zijn voor den Koningh en de gantsche *Engelsche* Natie. Wat belangt het gene sy daar by voegen, van Onse bejegening op het selfde voorval, daar toe sullen Wy bequaemer gelegentheyt hebben op een ander plaats van te spreken. En nopende de Dominien der Zeën, en de gepretendeerde Toll ('t welk niemant kan seggen

gelyk sy 't hier ter plaatse ophalen) sullen Wy slechts met weynige woorden daar op antwoorden, dat soo het een als het ander desen Oorlogh geheel niet en raakt; en gelyk als in alles, dat op de Ceremonie van de Vlagh fiet, Wy niet voor hadden de minste verandering te maken, en geen andere Rechters begeerden om het selve te ophalen en decideren, dan d'oudste en ervarenste Zee-hoofden: soo begeeren Wy oock geen nieuwe Privilegie voor de vryheyt van te Visschen, en vorderen niets ten dien aanzien, dan Ons valt te houden aan 't gene tot noch toe het geduurigh gebruik is geweest, en te behouden het gene gericht is geweest na de solemnele Tractaten, by na twee hondert Jaeren herwaarts, en 't geen d'Inwoonderen van onse Provintien, onder alle veranderingen en formulieren van Regeering, ongemolesteert geduurigh hebben genooten.

Niet tegenstaande, alle dese provocatien, soo hebben wy patiëntlyck verwacht satisfactie, niet soekende de Vrede van 't Christenryck te disturberen om onse particuliere Ressentement, wanneer sy niet nalieten haer devoir te doen, om de Alder-Christelykste Koningh tegens ons op te rockeren, van welke sy haer soo versekenden, dat voor twaalf Maenden haer Ministers hier ons daer mede dreyghden.

Maar in het tegendeel is het notoir, dat sy niet sonder een mysterie *Sir William Temple* te rugge ontboden, die altijd yverde den voortgangh van all'het gene het minste misverstandt tusschen beyde Natien mocht veroorsaken, voor te komen of te stuiten, en die altijd door alle mooghlyke middelen getracht had d'Alliantie (daar by een geluckigh instrument van was geweest) in haer geheel te behouden; om Ons ten tijt lang daar na een Gefant te toe senden, dewelcke nochte in sijn Memorialen Ons behandicht, nochte in sijn private Conferentien niet eens gewagh maakte van 't geen daar sy sedert soo veel gerucht om maakten. En soo dit geduldigh afwachten op de hak van de Vlagh slechts fiet, sullen Wy in de twee navolgende Artijkelen toonen d'onrechtmatigheyt deser klachte.

Ondertusschen het gene sy daar aan knoopen, als dat Wy getracht souden hebben

Hier gemeent worden, waar over de Koning van Groot-Britannien satisfactie met sulck een gedult had afgewacht, dewijl hy ongewilligh was de Vrede van 't Christendom te prolongeren om sijn particuliere ressentementen, 't welcke hem oock eenen anderen Ambassadeur aan Ons dede zenden, gelyk als kort daar aan verhaalt wort; want soo sy daar meê te kennen willen geven d'affairen van *Oost-Indiën* en *Surinam* met het gepretendeerd' affronteeren van sijn Majesteys Persoon, 't welk sy Ons te laste leggen; Wy hebben alrede doen blycken, dat ten oplicht van dit alles het *Engelsche Hoff* groote reden had om Ons veel eer te danken voor onse inwilliginge, veel min dan over Ons te klagen: en dese tweede Ambassadeur daar sy van melden, heeft daar noit eens van gerept: 't welk nochtans, in geval hun klachte wel gesondeert ware geweest, 'teenemaal noodigh waere, ten einde Ons weigeren hunnen Oorlogh had mogen gejustificeert hebben.

den Koning van Vranckrijk tegens sijn Majesteit van Groot-Brittanniën op te hielden; is soo verre van de waarheyt, als de rest van hare beschuldigingen: wy en twijfelen niet of de gantsche Engellsche Natie sal meerder geloofgeven aan de sincoers protestatie die wy hier doen voor Godt en de Menschē, dat wy niet eens de gedachten hebben gehadt, van 't geen sy Ons te laste leggen, dan aen het gene sommige Fransche Emisseries vermoeden, soo gantsch tegens alle waerschijnlichheyt, als waarheyt.

't Was dan soo verre met Ons daer van daen, dat wy eenige secrete correspondentie met Vranckrijk souden hebben gehadt, dat wy hare wapenen ons op den hals hebben gehaelt, hierom alleen, om dat wy een alze naeuwen alliantie met den Koningh van Groot-Brittanniën hadden in gegaen; en 't is voor gantsch Europa kennelijk, of het Engellsche Hof, dan of wy gemelde Alliantie best hebben onderhouden, en wie van Ons beyde tot elkanders nadeel de Koning van Vranckrijks vrientschap heeft gesocht. Zedert het afvaerdigen van den Ambassadeur *Montagu* naar Vranckrijk ('t welk was in het begin van 't Jaer 1669) heeft de swackst-siende lichtlijk konnen merken, wie de Boesem-vrienden geweest zijn: en soo wat na de geitereerde Ambassade-schappen van hun Grand-ministers, als om het gene tot Douver was gepasseert, nietgaders de groote wervingen die sy in Engelandt, Schotland en Yerland tegen ons aen de Fransē hadden vergunt, souden wy gewisselijck seer licht-geloovigh moeten geweest zijn met Ons selven in te beelden, dat wy by de Fransē in grooter eestem waeren, dan het Hof van Engelandt; wy, die op de selfde tijd een considerabele Vloot in Zee hadden, tot bescherminge der Spaensche Nederlanden; in kas van een tweede invasie; en die oock by Engelandt aenhielden, om nevens ons oock een tot dien eynde in Zee te brengen, om alloo gesamentlijck te ageren, en de Reputatie van d' Alliantie met den anderen ingegaen, te manteneren en staende te houden: De Koning van Vranckrijk toen algeavanceert zijnde tot op Duinkerken.

Maer om d'onrechtmatigheyt van dese beschuldige noch klaerder aen te wijzen; onse Ambassadeur in Engelandt Ons de weet aengedaen hebbende, dat niet tegenslaende alle d'overtuygende bewijs-redenen, die wy van het tegendeel hadden ingegeven, sommige qualijck geaffectioneerde Persoonen nochtans, soo den Koning, als de gantsche Natie sochten wijs te maken, dat wy tegens onse engagementen onder de handt met den Koning van Vranckrijk tracteerden. Wy gaven hem van stonden aen order, om uyt onsen naem aen sijn Majesteit van Groot-Brittanniën te verklaren, dat om de valscheit deser geruchten, die tot ons nadeel werden uytselstrooyt te doen blijken, en om gedachte Majesteit essentiële en onkenneclike bewijsen te geven van d'oprechtigheyt onser intentien, Wy gereet waren in foodanige Alliantie hier niet te treden, als hem goet dacht, hoe natuw deselve oock mochte zijn, en noch vry verder te gaen, als wy tot noch toe alreede hadden gedaen, tot securiteyt van de Vrede in Europa.

't Is sulcx, dat de gereitereerde presentatie van onsen Ambassadeur met smactheyt wierden verworpen: doch wy konden Ons nauwelijcks inbeelden, dat als de ons procederen het Hof van Engelandt ons, zedert te laste konde gelegd hebben dreygeminten, die sy seer wel wisten dat op een enkele inbeeldinge waeren steunende, en daer wy niet schuldig

schuldigh en konden zijn, op een tijdt, als wy Ons sochten nœuwer te verbinden: en dat hare verborgene intriquen met de Franssen, om den bystandt der selve tegens Engelandt te verwachten, Ons al te wel bekend waren.

Op 's laaste niet meer van haer bawende, sonden wy een ander Ambassadeur aan haer, welke naar diverse dringende Memorialen overgelevert onse Name, geen antwoordt kon bekomen, tot dat by bad verklaart: sijn revocatie, doen presentverden sy een Papier tot dit effect; dat in dese conjuncture sy wilden consenteren om voor ons te strijcken, indien wy haer wilden assisteren tegens de France, conditioneel, dat het noyt soo plaats soude hebben tot haer prejuditie hier na-maels.

Het manier van spreken hier, van haer tweede Ambassadeur te zenden, schijnt in sich te vervatten, dat dese klaaghde, op de gewoonlijke wijze, van alles daar het hun geliefde Ons mœe te beschuldigen in hun Manifest; ofte dat *Sir William Temple* sijn klachte over de saak van de Vlagh alreede gedaan had, sonder daar eenigh antwoordt op bekomen te hebben. Wat het eerste belangt, Wy hebben 't alreede doen blijken; hoe verre sulcks van de waarheyt afwijkt: En wat *Sir William Temple* aangaat, het sou hem swaar gevallen hebben, by Ons klachtigh geweest te hebben over 't geen niet gebeurt en was, dan dicht aan het Jaar na sijn vertreck. Maar om niet langer op contradictien te staan, die meer als op een plaats in dit Manifest te vinden zijn, en om t'antwoorden op 't geen sy allegeren. 't Is waar, Wy en hebben niet eerst naar Engelandt gesonden op het dispuut van de Vlagh: en gelijck Wy niet vernoocht waeren dat onsen Admiraal het 19de Artijkel van het Tractaat tot *Breda* geviolteert had; soo heeft het Ons oock goet gedacht, de klachte des Konings van Groot-Britannien af te wachten, in kas sijn Majesteyt mocht oordeelen het respect dat wy hem schuldigh waeren, niet en hadden bemalt; te meer, alsoo de Propositionen die de Heer *Boreel*, onsen Ambassadeur, aan sijn Majesteyt en sijne Ministers had gedaan, (kort te vooren eer dat van de Vlagh voorviel) om daar over met haar in conferentie te treden, wierden verworpen, onder pretext, dat Ons een Ambassadeur sou toegesonden worden. En toen eyndlijk *Sir George Downing* van sijn gedachte Majesteyt quam, deden Wy verklaringe, tot Antwoort op het Memoriaal, ons op den 12 Januarij overgelevert, dat aan alle onse Admiralen en Opper-hoofden een stricte Order was toe-gefonten, om punctuelijck t'observeren, en haar te reguleren na het 19de Artijkel van het Tractaat tot *Breda* geslooten met sijn Majesteyt van Groot-Britannien; en dat Onse intentie was, dat het Ons sou dienen tot een staande regel, in alle desselfs omstandigheden. Doch nadien de staat van questie op d'uytvoeringe van een Artijkel sagh, waar op gedaene klachten wierden geformeert, soo stont t'aanmercken, 1. Dattet voor Ons niet en bleek, dat generaale Scheeps-vlooten daar onder wierden begrepen, en dat niet anders als Schepen en allerley Vaartuig, sonder eenige bepalinge daar in wierden verhaalt. En ten tweeden, dat men het sou doen *Ex modo, quo nullis retro temporibus unquam observatum fuit*: Op soo een wijze, gelijk men het voor desen gepraetiseert heeft.

Op het eerste Poinct, omdat rechten fin van het voornoemde Artijckel te nemen, gebruikten Wy een gedeelte van de boven-verhaalde Argumenten. En wat het tweede belanght, Wy hebben andermaal gemelde Ambassadeur aangeboden, soo't den Koning sijnen Meester geliefde, een nauwer ondersoek van het gewoonlijk gebruik des Vlaghs t'aanveerden, en in geval men bevondt dat onse Vlooten oit voor een enckel Engelsch Schip hadden gestreken, Wy souden erkennen dattet recht waere, en daar niet verder over disputeren.

Dus verre sag Ons antwoort op de staet van questie, en bewesen met hoe weynigh reden wy beschuldigt wierden van het Tractaet tot *Breda* gevioléert te hebben. Maer wy gingen noch al verder: En hoewel wy seer wel wisten, dat men in het ondersoek 't welck wy voorstelden nooyt sou bevinden dat Onse generale Vloot voor een enkel Schip had gestreken; dies niet te min op het voornoemde ondersoek ('t welck niet dan tot ons groot voordeel had konnen uytvallen) niet langer staende, verklaerden wy dat op het vertrouwen dat wy hadden op de sincere en bestendige vrientschap des Konings van Groot-Brittannien, en verhopende te sullen volbrengen het gene daer hy aen verplicht was volgens het vijfde Articul der *Triple Alliantie*, in geval Vranckrijck Ons quam beoorlogen, hebben wy vrywilligh toegestaen, dat soo wel Onse gantsche Vloot als onse particuliere schepen voor een enckel Oorlog-schip, voerende de Vlag van sijn Majesteit van Groot Brittannien, soude strijken; om daer door aen sijn gedachte Majesteit te geven de hoogste proeve van respect en eere, die wy t'allen tijden wilden trachten te bewijzen aen soo een grooten Monarch; presenterende met eenen aen sijn Majesteit op een secker Reglement daer over met hem te willen accorderen, om also alle disputen en controversien in het toekomende te prevenireren.

Dit is in 't korte de substantie van d'antwoort, die wy op *Sir George Downings* Memoriael gaven; welcke d'instellers van het Manifest, de benaminge van belagchelijck gelieft hebben te geven, daer sy wel wisten dat sy met geen reden altoos deselve konden tegenspreken; als of sy tot verdediging van hun Oorlogh niet anders by te brengen hadden, dan Ons impertinentlijck quanswijs spreekende in te voeren, en te doen seggen, het geen wy nooit eens gedacht hadden.

Maar dese Heeren en seggen Ons niet, dat, om de saak niet grondig t'examineren, en serieuze debatten te schuwen, ('t welck buyten twijffel den deck-mantel die sy sochten, en van nooden hadden om haar woort met de *Franfen* te houden, sou weggenomen hebben:) gemelde Ambassadeur *Downing* geordineert wiert van Ons niets aan te nemen dan, na een secker getal van daegen hem voor-geschreven, en die sy wel wisten al te kort waren, om daar in een Antwoort van so een gewichte vaardig te hebben, onder soo een forme van Regeering als d'onse, alwaar de distantie der Ledemaaten, welcke een decisive stem hebben, de genomene Resolutien vry draalende houdt; soo dat, toen Onse Antwoort hem gebracht wiert, hy deselve niet wou aennemen, onder pretentie dat se te laet quam; en daer sy in dit Manifest hun patientie soo hoog extolleen, konden wy niet eens gehoor krijgen, en dat enckel om dese oorfaeck, om dat Wy niet eenige weynige uren vroeger gesproocken hadden; en derhalven op het aflaan
des

des Ambassadeurs wierden wy genootsaeckt Onse antwoord directelijck aen den Koning sijnen Meester te senden, hoewel niet met veel beter succes.

Sedert de wederom-komst van onse Ambassadeur, hebben sy een Extraordinary aan ons gesonden, welk op een extraordinary manier ons te kennen gaf, geen verder satisfactie konde offereren, tot dat hy te rugb aan zijn Meesters had geschreven.

MEt haer selven steeds vrolijk te maken, en te kitelen met een koude allusie op den Character van onsen Ambassadeur, willen sy hun bejegening justificeren; doch haer onverwinnelijke obstinaetheyt in te weygeren, met hem te treden in reguliere conferentien over het gene hy haer aen te bieden had, sal best blijcken uyt het navolgende.

Onse antwoord op het Memoriael van Sir George Downing (welcke hy weygerde t'ontfangen) aen zijn Majesteit van Groot Britannien, overgelevert zijnde

door onsen Ambassadeur, ontfing hy een Replijcq van 't Hof van Engelandt, waer in sy klaegden dat ons antwoord niet min dan vernoegende was, en vervult met donkere en dubbelsinnige woorden, nevens eenige andere objectien van gelijcken aert. Waer op het ons goet dacht een extraordinary Ambassadeur naer Engelandt te senden, met volkomen macht om te verklaren het gene doncker of twijffelachtigh mocht zijn, en dienvolgens daer by te voegen 't geen noodigh waere tot uytdruckinge van onse oprechte intentie en meeninge; welcke was om noch vry verder te gaen dan tot noch toe was veraccordeert ten oplicht van de Vlag. In de eerste conferentie die gedachte extraordinary Ambassadeur nevens onsen Legier, met d'Engelsche Ministers hielden, gaven sy haer te kennen de orders van Ons ontfangen, en haer verseekert hebbende, dat sy bereydtwilligh waeren, om uyt onsen naem 't gene doncker en dubbelsinnigh mogt zijn in onsen antwoord, te verklaren, (sonder gedachte Ministers daer toe te kunnen brengen, om t'allegeren wat sy daer in defect vonden) presenteerden sy haer een ontwerp van een articul, of een wijldloopiger Declaratie in geschrift, nopende de saeck van de Vlagh, waer in uytdruckelijck wiert verhaelt, dat onse gesamentlicke Vloten, soo wel als onse Schepen in 't bysonder, eenige Oorlog-schepen, die de Vlag van zijn Majesteit van Groot Britannien voerden, ontmoetende, de Vlagh soudén strijcken en het Topzeyl laten vallen ('t welck men achten sou te zijn de volkomenste en krachtigste verklarende clausule, die men tot het 19. Bredaefche Articul sou kunnen voegen) sonder het selve aen de zijde van Engelandt te hechten, ofte te doen dependeren aen eenige conditie ofte eysch, hoedanigh dat het oock sy. Waer op onse gedachte Ambassadeurs van d'Engelsche Gecommitteerden begeerden te weten of een soodanige declaratie zijn Majesteit mocht voldoen, foo ja, dat sy gereet stonden om die t'onderteecken: Maer d'Engelsche Gecommitteerden antwoorden, dat sy een antwoord op des Konings boven-verhaelde Memoriael (ofte Replijcq) gedateert den 13 February waeren verwachtende, en geen Papieren die niet ondertekent waren vermochten aen te nemen; en onse Ambassadeurs daer op weygerende het selve t'onderteecken, aler sy wisten of het vernoeging mocht geven, wierdt alsoo de conferentie afgebroken sonder wijder

onderhandelinge. Doch naderhandt onse voornoemde Ambassadeurs reflectie nemende op de strictheit van de Orders die sy van Ons hadden ontfangen, soo is 't dat sy (om niet na te laten 't geen mocht dienen tot bewijs van de sinceriteyt onser intentien en het respect, welck wy den Persoon van sijn Majesteit van Groot Brittanien (bedroegen) resolveerden alle andere consideratien over 't hooft te sien, en hebbende opgesteld en geteekent een Memorael (waerin gedachte Declaratie was vervat, met belofte van noch naerder verklaringe, in geval dat sy 't noch dubbelsinnigh ofte duyster mochten oordeelen) hebben sy op nieuw conferentie versocht om het selve aan de Gecommitteerden te behandigen: doch dese voorsende dat sulck een inwilligis in onse Ambassadeurs voor hun desseyne een groote hinder-pael mocht zijn, en de Rupture stuyten, soo 't aen den dagh quame, en sy daer over vrye conferentien hielden; waren sy soo kloeck, dat sy hun Declaratie des Oorloghs deden lesen, en voor goet keuren in des Konings Raedt, tot dien eynde, en met groote precipitantie extraordinaris beroepen, en dat een uur te vooren, aler sy onse Ambassadeurs hadden gerpointeert tot de Conferentie hun toegestaen: invoggen, dat toen onse Ambassadeurs ter plaetse der Conferentie quamen, hun aengeseydt wierdt, dat sy al te laet quamen, en dat men even te vooren een resolutie genomen had tot den Oorlogh, en sulcks beslooten was in sijn Majesteits Raedt. Waer op de Engelsche Gecommitteerden het Papier door onse Ambassadeurs geschreven, weygerden aen te nemen, genegen nochtans zijnde, geduurigh het selve over te leveren, schoon dat sy van de verklaringe des Oorloghs de weet hadden.

Men kan lichtelijck dencken, hoe verbaest onse Ambassadeurs stonden op dit ontfangen bescheyt; en wy staen oock niet min verset, siende dat het Hof van Engelandt, na alle arbeyt door Onsen Ambassadeur extraordinary tot voorkominge der Rupture aangewendt, hem nu soo sonder reden beschuldigen aen haer verklaert te hebben, dat hy voor nader informatie van ons bekomen te hebben, sijn Majesteit van Groot Brittanien geen satisfactie konde bieden.

Soo dat wy nu despereren-
de van een goet effect, of
verder handeling wy gecon-
stringeert zijn om de wapenen
op te nemen tot maintenu van
onse oude Prerogative van
onse Kroonen, en de eer en secu-
riteit van onse Koninkrijcken,
ons verlatende op Godt, dat
by ons assisteeren sal in onse
rechtvaardige onderneeminge,
alsoo wy geen middel hadden
gelaten onse Volk te beschermen
van

AL het geen Wy tot noch toe in 't algemeen heb-
ben gelegt, in 't particulier het trouhertigh ver-
haal van 't gepasseerde in London, tusschen Onse Am-
bassadeurs en d'Engelsche Ministers, geeft genoeghe te
kennen, met wat recht sy Ons hier beschuldigen, als
dat wy den Koning van Groot-Brittanien souden ge-
dwongen hebben de Wapenen t'aanveerden, met hem
t'ontnemen (soo sy voorgeven) alle hope van eenige
satisfactie door een Tractaat te bekomen. Nader-
handt en is 't niet te verwonderen, dat sy haar soo ver-
sekert houden van de Goddelijke hulpe in hun recht-
vaardige onderwindingen. Soo een godtsaligen Oor-
log kan niet dan wel gelucken.

van de loofbeijt van die Natie in Vrede, als by de Manifesteijbeijt van onse Onderdanen in Oorlogh.

Daerom hebben wy goetgevonden te declareren, gelijk wy declareren by desen, dat wy den Oorlogh willen voortzetten, soo ter Zee als te Landt, tegens de Staten Generaal der Vereenighde Nederlanden en alle haer Onderdanen en Inwoonderen: by dese willende onse waarde en zeer geliefde Broeder den Hertogh van Forck, onse Hoogh Admiraal, onse Stedehouders van alle onse Provincien, Gouverneurs van Forten en Garnisoenen, en alle andere Officieren en Soldaten onder haer ter Zee en te Landt, te opposeren alle de ondernemingen van de Staten Generaal der Vereenighde Nederlanden of haer Onderdanen, te doen en executeren alle Actien van Hostiliteijt, in vervolg van de Oorlogh tegen de Staten Generaal der Vereenighde Nederlanden, haer Kassalen, Onderdanen en Inwoonderen, willende dat alle onse Onderdanen daer kennisse van hebben, welke wy van nu aan striktelyk verbieden, op pene van de doot, geen correspondencie of communicatie te houden met de Staten Generaal of haer Onderdanen, die alleenlyk wygesondert, welck daar toe geneceffiseert zijn tot het transporteren van haer

Dit moet men evenwel niet vergeten, dat (gelijk Wy te voren geseijt hebben) sy in dat selfde oogenblik toen sy Godt tot getuygen over onse obstinaatheijt riepen, en dit Manifest in den Raadt gelesen en geapprobeert wierdt, sy een uur daar na onse Ambassadeurs waeren verwachtende, van dewelcke sy te voren wisten, dat sy alle behoorlijke satisfactie souden bekomen: En oock, dat dese Raadt met sulck een precipitantie ofte verhaalting tot geen ander eynde beroepen wiert, dan om de deveiren onser Ministers vruchteloos te maken, en de Negotiatie niet vorder in te ruymen.

Voegt hier noch by, indien d'Oorlogh die't Hoff van Engelandt tegen Ons aangevangen heeft, soodanigh sy dat sy't niet voorby konden, en selfs niet voorgenomen hadden; tot wat einde sonden sy, etlijke Maanden voor de rupture, Ministers naar't Hoff van Sweden en Brandenburg? Was't om die Prinzen te persuaderen dat sy Ons valter souden bystaen? ofte meenen sy, dat hun negotiatie Ons t'eenemaal vreemt was? Willen sy Ons en de Werelt doen geloven door een ingewikkelt vertrouwen, dat hun secrete intelligentie met Vranckrijck begon met desen Oorlog, en dat sy't op ons verderf niet hadden aengeleydt, lang voor die tijdt? Het is geheel Europa kennelijck genoeg, wat tot dien einde al in't werck is gestelt; en sonder eens te rugge te keeren na min publike verbinthenissen, en al langer geleden, (als dat van Douver mocht zijn) selfs in de bygevoegde Articulen, daer men in het Franse Leger over accoord geworden was, en waer van d'Engelsche Plenipotentiairissen selfs een Copy sonden aen den Prins van Orangien, erkennen sy een Tractaet alrede tegen Ons geslooten te hebben op den 12 Februarij 1672. te weten twee Maenden voor de rupture, soo wel als sy te voren wisten, hoe verre wy met haer mochten gaen.

Eyndelijck, om te doen bliicken, dat hun verklaerende Oorlogh niet min dan op de nootwendigheijt, daar sy van seggen, gefondeert was, soo staat te noteren, dat sy Ons den Oorlog aan-deden, al eer dat

haer personen en goederen uit de voornoemd de Vereenigde Nederlanden.

Wy verklaren en geven ons Koninklijk Woort, dat alle sulke van de Duytsche Natie die haer onderdanigblyck comporteren jegens ons, en niet correpondeeren met onse Vyanden, zullen verzekert zijn in haer Persoonen en Goederen, en vry van alle molest van wat nature.

V Order verklaren Wy, indien eenige Onderdanen van de Vereenigde Nederlanden, 't zy uit affectie tot Ons, of ons Gouvernement, of door oppressie die sy daar ontmoeten, in onse Koninkrijck komende, die sullen by Ons geprotesteert werden in haer Persoonen en Goederen.

EN alsoo Wy verbonden zijn by een Tractaat, de Vrede te onderhouden, gemaakt tot Aix la Chapelle, of Aken verklaren Wy sinaellijck, dat niet tegenstaande de voortzetting van desen Oorlog, so willen wy onderhouden de oprechte inhoudt en meeningh van dat Tractaat, en dat in alle de Alliantien, welcke Wy sullen maken in 't vervolg van desen Oorlogh, hebben Wy, en willen sorgb dragen, deselve te preserven onverbrekelyck, 't an 't contrary daar toe geprovoceert of geteert.

syse verklaarden; en door een ongehoorde manies van procederen, onse Koopvaardy-schepen, uyt de zwaart komende, alrede hadden aangetast, en dat op dien selfden tijt roen Wy haar een Ambassadeur extraordinaris hadden toegezonden, om hun satisfactie over hun voornaamste klachten aan te bieden, en sijn Majesteit van Groot-Brittannien te verwittigen, hoe seer Wy genegen waeren sijn vriendschap te behouden.

W At belangt de Protectie, die alhier beloofd wort aan soodanige Onse Onderdanen, welcke haar in de Koninkrijcken van sijn Majesteit van Groot-Brittannien mochten laten overvoeren, daar en hebben Wy niet tegen: En al wat Wy hier op seggen kunnen, is, dat Wy als noch geen groote ontblootinge van Volk, door het vertrecken onser Inwoonderen, in onse Provintien gewaar zijn geworden, nochte dat sy tot noch toe de heerschappy onser Naabuuren voor d' onse geprefeteert hebben.

H Et flot van dit Manifest is niet min verwonelyck dan het ander; en by aldien dat de instellers daer van noch soo weynig forge gedragen hadden voor hun reputatie, soo hadden sy wel behoort (soo 't mooghlyk ware geweest) de geheuchenis van de Triple Alliantie, en van het Tractaat tot Aken verfmoot te hebben, dan Ons soo ontijdig erinnert te hebben, hoe weynigh sy hunne beloften hebben geacht, en de solemuele verbintenissen die sy soo met de Kroon van Spangien, als met Ons hadden ingegaen. En voorwaer, men kan sich qualijck inbeelden, dat 't haer ernst is, als sy Ons seggen, dat sy d'oprechte meeninge en oog-wit van de Vrede van Aken willen maintenir, en d'insichten daer van ongevioleert houden, daer sy in een Ligue met Frankrijck zijn getreden, om een inval te doen in onse Provintien, en veel meer een gevaerlijcken Oorlog hebben aangesteken, dan die tot Aken gecomponeert wiert.

Maar

Maer om van d'oprechtigheydt defer Declaratie bequaemer te oordeelen; en op dat er blijcke hoe verre het Hof van Engeland d'insichten van het gemelde Tractaet onderhouden heeft, begeeren wy dat de Leser reflectie doe op de navolgende aenroeringen, daer wy niet wydloopig van derven spreken, om niet verdrietigh te zijn. Dit enkel Hooft-stuck alleen een Manifest vereyffschende, soo men het vol uyt sal verstaen.

Het eerste dat t'aenmercken staet, is, dat het Tractaet van Aken slechts een opvolginge en voltoyinge was van de *Triple Alliantie*, waer in alreede bestemt en veraccordeert is geweest al wat tot Aken verricht wiert; en dat gevolchlyck die twee Tractaten niet en konnen verdeelt worden, en behoorden aengesien te werden als een enkel Tractaet, hoewel op verscheyden plaetsen en ettelijke maenden daer na geslooten; overfulcks kan het Hof van Engelandt niet pretenderen het Tractaet tot Aken na gekomen te hebben, ten sy dat sy op dien selfden tijdt konnen doen blijcken, dat sy de *Triple Alliantie* niet en hebben geviolert, en het rechte eynde daer van aen haer kant hebben nagekomen. Wijders is te noteren dat 't sijn Majesteit van Groot-Brittanniën was die gemelde Alliantie voorsloegh, hebbende tot dien eynde *Sir William Temple* ons gesonden, die ernstelijck by ons aendrong om aen te spannen met den Koning sijnen Meester tot stuytinge van den voortgang der Fransche Legers, en tot herstellinge van de ruste des Christendoms, een macht te bepaalen, welcke aen alle haere Nabuuren soo veel jalousie veroorsaecte.

3. Dat wy door de krachtige argumenten van gemelde *Sir William Temple* overwonnen zijnde, al wat hy van Ons begeerde toestonden: doch gelijk wy niet anders en konden dan voorsien dat sulck een Alliantie Vranckrijck sou verbitteren en met quade consequentien vergeselschapt mocht gaen, begeerden wy op dien selfden tijdt, tot onser beter verseeckering, Ons naeuwer met Engelandt te vereenigen, en slooten met haer een defensive Ligue, welcke wy nooit, zedert des Konings restauratie, dan op die tijdt konden bekomen: niet eens denckende dat daer op eenigh gevaer konde volgen, in aen te spannen met sijn gemelde Majesteit, en Ons te schicken na sijn begeerten.

4. Dat op dien selfden grondt, toen Sweden geadmitteert wiert in de selfde Alliantie, die daer van daen de naem kreegh van *Triple*, in het tweede en derde Artikel met uytgedruckte woorden gestipuleert wiert, datter, om dese Alliantie op een vasten fonsent te stabilieren; tusschen de over-een-komende partyen een bondige en sincere vrientchap alrijdt gehanthaest sou worden, en dat om die te cultiveren, en metter daet, en in sinceriteyt t'onderhouden, ieder een der voornoemde bondgenoten inalkanders heyl en voordeel sou behertigen, en voor soo veel in hun vermoogen was, van alle schade en gevaer bevryen; tot welcken eynde oock alle de Tractaten en wederzijdsche verbintenissen in hun geheel souden worden bewaert en ongeschonden blijven. En in het 5. Articul wiert'er by gevoeght, dat in geval de voornoemde goede intētien der geconfedereerde by eenige andere Staat ofte Koning niet wel opgevat mochten worden, en dat daer over eenige der geconfedereerden eenigh onheyl ofte

Oorlogh mochte overkomen, d'ander twee fouden gehouden zijn, met alle mooglijke vrees hem ter zee en te lande t'assisteren, en haere Auxiliare Benden niet thuis t'ontbieden, al eer sy hem vergoedinge gedaen hadden, en het gevaer over was.

Nu vragen Wy de Instellers van het Manifest, of sy met de *Fransen* verlof te geven, om in *Engelandt*, *Schoilandt* en *Ierlandt* soo sterckte werven, (daar sy wel wisten dat sy 't op ons gemunt hadden) ons heyl en voordeel, gelijk sy verplicht waeren, begosten te bevorderen? Of hun secrete Intrigues met de *Fransen*, en Verbintenissen die sy met gemelde Kroon hadden, sy, soo als sy 't noemen, cultiveren de sinder vriendschap die sy Ons hadden beloofd? En hoe verre haer comportement in de Hoven van Sweden en Brandenburgh, was overeenkomende met de verplichtingen daer sy sich mede verbonden hadden, om ons te preserveren of te behoeden soo vele sy kunnen, van het pericul daer sy ons mede dreigden? En eyndlijk, of sy haar selven inbeelden, dat sy de *Defensve Ligue*, met Ons geslooten, eerlijck hebben volbracht, met Ons, de eerste van allen, te breken, sonder eenige provocatie aen onse kant?

Maar het en is niet alleen ten opzicht van Ons, dat het Hoff van *Engelandt* de *Triple Alliantie* niet en heeft geobserveert: Sy hebben se in andere oplichten en by andere voorvallen al immers soo weinig geacht. Hoewel dan, volgens het 7de Articul van het Tractaat tot *Aken*, alle Koningen, Porentaten en Prinsen, van rechtshalven hadden behooren in guarantie te treden, tot volvoeringe van gemelde Tractaat, dat is met andere woorden, om in de *Triple Alliantie* te treden, waer in het selfde alrede gecontracteert had geweest, en dat de Sollicitant van 't voornoemde Tractaat, de *Koningh van Groot-Brittannien*, (terwijl dat zijne Ministers andere gedachten hadden) verscheide *Duytsche Prinsen* had versocht om in de selfde Alliantie te treden: niet te min, toen de *Kayzer* kort daer aen daer toe begeerde geadmiteert te worden, waeren de persuasien der *Fransen* soo krachtig, dat sy 't in *Engelandt*, na voorgaende belofte, afloegen; en het voornoemde Hoff begoft te vermoeden, dat sy de Vrede al te wel bevestigd fouden sien, (verre van daer, van in hun eerste yver te volharden) en de maintineringe van de reputatie van een Ligue, van haer eerst zijnde afkomstigh.

Eindelijk

Eyndlijk, nademael dat het voornaemste insicht der *Triple Alliantie* was, om de Vrede in 't Christendom vast te stellen, en dat de jalousie, door de grootheit van *Vrauckryck* in verscheyde Prinzen veroorzaakt, tot dese onderlinge vereeniging en aanleidinge had gegeven, en dat sulks in 't besonder het Hoff van Engelandt bewogen had om daar de eerste opening van te doen, soo konde het voornoemde Hoff niet openlijker om verse stooten al wat sy te voren hadden gedaen, nochte de *Triple Alliantie* directeliker violeren, dan met het gantsche Christendom, gelijk sy gedaen hebben, in een lichte vlam te stellen, en met soo grooten yver voor te staen de Wapenen van een Prins, in wien te deprimeren of onderdrukken, sy etlijke Jaaren roemsuchtigh waeren geweest.

En nu, na al' het verhaelde ('t welck Wy verhoopen dat voor ieder onpa-rydig oogge sal blijcken, dat Wy d'on-edelmoedige licentie onser Weder-partijen niet en hebben gebruikt, in assurant vast te stellen al wat tot hun voornemen dient, sonder de minste schijn van waarheit van sulcks r'ondersteunen: Maar Wy hebben ons selven strictelijck bepaelt en nauw gehouden aan de Materie van daat; gejustificeert met authentieke Originelen, en met sich voerendē een onversadelijke Selfs-demonstratie,) beroepen Wy ons op de gantsche Werelt, of'er iets aan onse kant geschiet zy, 't welck met waarheit geseyt magh worden te zijneen infractie of inbreuk van het laatste Tractaet tot Breda, en van de *H. Triple Ligue*, soo religieuselijck ingetreden tot d'algemeene onderhoudinge van de Vrede en behoudenis van gantsch *Europa*; en alhoewel dat Wy, door de goedertierenheit Godts, die miraculeuselijck de desseinen onser Vyanden gestuit heeft, tegenwoordigh in een standt zijn, van ons selven te defenderen, (gesaementlijck met onse Geallieerden, met dewelke Wy nauw vereenigt zijn,) en hebben geen oorzaak om te wanhoopen, of onse Waepenen sullen altijd vergeselschap gaen met dat succēs, 't welck de rechtvaardige Godt doorgaens verleent aen soo een gerechtige saeck, nochtans altijd bereidt zijnde, om ons immer en altoos te voegen na de gewenschte middelen om Vrede te bekomen met alle onse Nabuuren; en hebbende noch particulierder inclination, om alles aen te gaen, dat tot aanleidinge mocht dienen van een recht verstandt met het Koninckrijk van Engelandt (welks vriendschap Wy seer ernstelijck begeeren, en immer sul-

len

Ien achten voor de grootte Zegen in de Wereldt,) soo is't, dat Wy alhier in de eenigheid onser herten, en uit een vertrouwen op onse eigen overtuiging, de sinceriteit van dese onse defentie, submitteeren het oordeel van d'Engelsche Natie in 't algemeen, en noch meer in 't byzonder aan het hooge en eerwaardige Hof van 't Parlement, als representeerende het gantsche lichaem der Natie, welke wy niet alleen gewilliglijk tot volkomene Arbitrateurs van alle d'ongeluckige verschillen tusschen het Hof van Engelandt en Ons willen stellen; maer souden het ook rekenen voor den allerspoedigsten stap tot een geluckige accommodatie, by aldien dat sy (die toegestaen moeten worden de beste Rechters van dese Controversie te zijn) de moeite wilden nemen om recht onderscheid te maecten tusschen het ware interest van de Natie (weleke sy representeren) en de artificiele of konstige loosheden en pretexten van sommige weinige quaet-aerdige Menschen, dewelcke (om eenige valsche voornemens van hun eigen, seer weinigh over een komende met den plicht die sy soo Gode als hun Vaderlandt schuldigh zijn) desen Oorlogh hebben gepraetiseert, siende op insichten alsoo verderflijk voor Engelandt als desen Staet.

E Y N D E.

